

Strategie rozvoje a podpory kulturních a kreativních odvětví v Pardubickém kraji do roku 2030

Návrhová část

Strategie rozvoje a podpory kulturních a kreativních odvětví v Pardubickém kraji do roku 2030

Návrhová část

Zastupitelstvo Pardubického kraje schválilo Strategii dne 18. 6. 2025.

Zadavatel:

Pardubický kraj

Komenského nám. 125

532 11 Pardubice

www.pardubickykraj.cz

Zpracovatelský tým ONplan lab:

MgA. Olga Škochová Bláhová

Ing. Mgr. Markéta Čiháková

Ing. Karolína Koupalová

Bc. Simona Velechovská

Ing. František Zelenka

Autor:

ONplan lab, s. r. o.

Karmelitská 18/379

118 00 Praha 1 - Malá Strana

www.onplanlab.com

Řídící skupina:

Ing. Roman Línek, MBA
radní odpovědný za regionální rozvoj, evropské fondy
a kulturu

Mgr. Bc. Milan Novák
vedoucí odboru, Odbor kultury, sportu a cestovního ruchu KrÚ
Pk

Mgr. Miroslav Janovský
vedoucí odboru, Odbor rozvoje a investic KrÚ Pk

Mgr. Klára Štefančová
ředitelka Regionální rozvojové agentury Pardubického kraje

prof. Ing. Jan Stejskal, Ph.D.
děkan Fakulty ekonomicko-správní Univerzity Pardubice

Realizační tým:

Romana Hyklová
koordinátor projektu na straně Pardubického kraje, konzultant
neinvestičních projektů RRA Pk

Ing. Martina Bartošová
finanční manažer projektu, referent odd. programové pomoci
EU, Odbor rozvoje a investic KrÚ Pk

Ing. Naděžda Kořínková
projektový manažer projektu, referent odd. programové
pomoci EU, Odbor rozvoje a investic KrÚ Pk

Ing. Bernard Vaníček
koordinátor mapování KKO, Univerzita Pardubice

Mgr. Pavlína Šafaříková
odborný manažer projektu, referent oddělení kultury
a památkové péče, Odbor kultury, sportu a cestovního ruchu
KrÚ Pk

Mgr. Miroslav Smejkal
vedoucí odd. regionálního rozvoje, Odbor rozvoje a investic
KrÚ Pk

Obsah

1	Úvod	9
2	Rámcová analytická východiska	17
3	Rámec Strategie	21
A	Kulturní dědictví	25
B	Architektura a rozvoj měst	33
C	Kulturní a kreativní odvětví	41
D	Kultura a vzdělávání	49
E	Živé umění	57
4	Pravidla implementace	65
5	Seznam obrázků	68

Seznam použitých zkratek

CES	Centrální evidence sbírek	OKSCR	Odbor kultury, sportu a cestovního ruchu
ČKA	Česká komora architektů	ORP	Obec s rozšířenou působností
ČR	Česká republika	P-PINK	Pardubický podnikatelský inkubátor, z. ú.
ČSÚ	Český statistický úřad	Pk/PK	Pardubický kraj
DDM	Dům dětí a mládeže	PO	Příspěvková organizace
ESF	Evropské strukturální fondy	RIS	Regionální inovační strategie
EU	Evropská unie	RRA PK	Regionální rozvojová agentura Pardubického kraje
GAMPA	Galerie města Pardubic	RVP	Rámcový vzdělávací program
HDP	Hrubý domácí produkt	SO ORP	Správní obvod obce s rozšířenou působností
HSOÚ	Hospodářsky a sociálně ohrožená území	Strategie	Strategie rozvoje a podpory kulturních a kreativních odvětví v Pk
CHKO	Chráněná krajinná oblast	SVL	Sociálně vyloučená lokalita
KD	Kulturní dědictví	UNESCO	Organizace OSN pro vzdělání, vědu a kulturu
KHK	Královéhradecký kraj	UPCE	Univerzita Pardubice
KKO	Kulturní a kreativní odvětví	ZŠ	Základní škola
KKPCE	Krajská knihovna Pardubice	ZUŠ	Základní umělecká škola
MAS	Místní akční skupina		
MK ČR	Ministerstvo kultury České republiky		
MMP	Magistrát města Pardubic		
MPR	Městská památková rezervace		
MPZ	Městská památková zóna		
NIPOS	Národní informační a poradenské středisko pro kulturu		
NKP	Národní kulturní památka		
NPÚ	Národní památkový ústav		
OKPP	Oddělení kultury a památkové péče		

1 Úvod

Úvodní slovo

Žijeme v informační společnosti a spolehlivé údaje a jejich analýzy čím dál víc potřebujeme pro efektivní rozhodovací procesy. Týká se to i podpory kulturních a kreativních odvětví v Pardubickém kraji. To je oblast, jejíž význam v posledních letech vzrůstá a roste i její podíl na tvorbě HDP státu. Proto jsem rád, že jsme mohli v našem kraji využít evropské prostředky z Národního plánu obnovy a připravit tento strategický dokument, který máte nyní před sebou.

Z dokumentu vyplývá, že Pardubický kraj má bohaté kulturní zázemí a velké množství památek. Na jeho území je například 20 národních kulturních památek, dvě jsou dokonce na světovém seznamu UNESCO a další dvě na seznamu nehmotných památek UNESCO. Téměř každá obec má knihovnu, je tu přes 50 muzeí a 25 galerií, 12 divadelních budov a mnoho kulturních domů, sokoloven a víceúčelových sálů. Sídli zde Fakulta restaurování Univerzity Pardubice a šest středních škol nabízí umělecky zaměřené obory. Také řada soukromých firem využívá kreativní odvětví pro svůj rozvoj.

Pardubický kraj se v první řadě stará o kulturní instituce, které zřizuje, což jsou muzea v Pardubicích (zámek Pardubice), Chrudimi (včetně hradu Rychmburk), Litomyšli (včetně Portmonea) a ve Vysokém Mýtě (včetně barokního areálu ve Vraclavi), Gočárova galerie a Krajská knihovna v Pardubicích. Kromě toho vlastní i dělostřeleckou tvrz Bouda v Králické pevnostní oblasti. V uplynulých pěti letech kraj investoval do těchto objektů přibližně miliardu korun a další investice připravuje.

Druhou rolí kraje je podpora dalších zřizovatelů a provozovatelů v kulturních a kreativních odvětvích. Kraj zvyšuje svou podporu tří profesionálních uměleckých souborů tak, aby plnily také regionální roli. Prostřednictvím Muzea přírody Vysočina podporuje lidovou kulturu v kraji. Významnou podporu finanční i metodickou získávají od kraje například Larischova vila v Pardubicích, Země Keltů v Nasavrkách, Muzeum celnictví a památník internace v Králíkách, Muzeum starých strojů v Žamberku či Železniční depo v Dolní Lipce.

Zkrátka nepřichází ani živá kultura, místní muzea a památky. Od roku 2015 byly dotace na kulturu zvýšeny o 56 procent a na památky o 181 procent.

Díky mapování kulturních a kreativních odvětví má kraj také lepší přehled o podnikatelském sektoru, který působí v kulturních a kreativních odvětvích v kraji. Může tak lépe nastavit nástroje podpory podnikání v kraji tak, aby byly dobře dostupné pro jednotlivce a firmy podnikající v KKO. Zároveň může posilovat spolupráci mezi kreativci a firmami z jiných odvětví a napomoci lepším výsledkům.

Strategie předkládá návrhy, jak kulturní a kreativní potenciál kraje co nejlépe využít jako součást regionálního rozvoje.

To bude naším vodítkem v dalším období.

Ing. Roman Línek, MBA

radní zodpovědný za regionální rozvoj,
evropské fondy a kulturu

Na jaký rámec na úrovni ČR a Evropy Strategie reaguje?

Rámec pro přípravu Strategie rozvoje a podpory kulturních a kreativních odvětví v Pardubickém kraji (dále jen Strategie) představují státní koncepce zahrnující kraje do plnění různých úkolů v oblasti KKO.

Jde zejména o Strategii rozvoje a podpory kulturních a kreativních odvětví 2021–2025 (MK) a Státní kulturní politika 2021–2025+ (MK). Strategie také navazuje na Politiku architektury a stavební kultury ČR – Aktualizace 2022 (MMR), Strategie vzdělávací politiky do roku 2030+ (MŠMT), Národní RIS3 strategie 2021–2027 (MPO) a Strategie rozvoje cestovního ruchu ČR 2021–2030 (MMR).

V rámci jejich naplňování bylo také Ministerstvem kultury České republiky z prostředků Národního plánu obnovy iniciováno mapování KKO a příprava regionálních strategií. Stejně jako podpora KKO v regionech prostřednictvím kreativních voucherů či kreativních center v regionech.

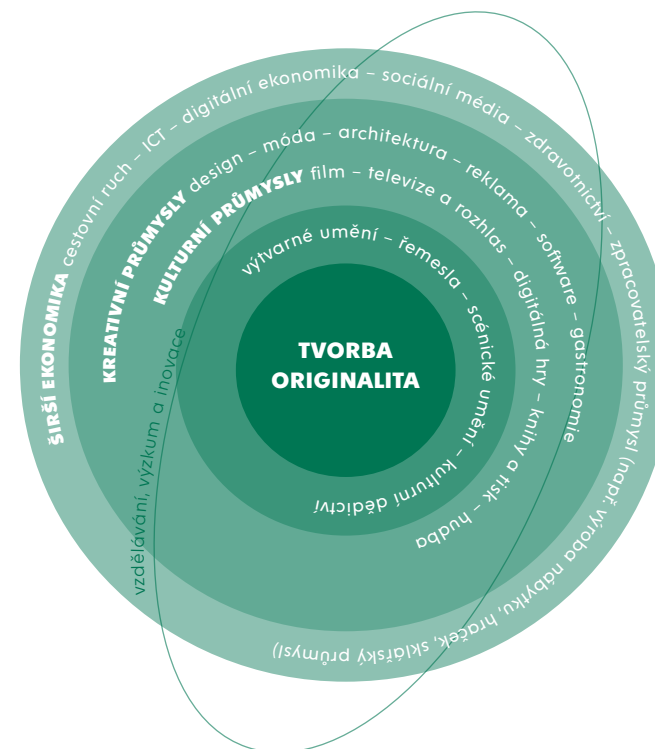
Strategie zároveň reaguje na trendy, na které se zaměřuje řada dotačních programů na úrovni ČR a EU. Po pandemii covid-19 byla na úrovni EU výrazně zvýšena podpora kulturních a kreativních odvětví. Posílen byl například program Kreativní Evropa a mechanismy financující regionální rozvoj nyní podporují iniciativy inspirované Novým evropským Bauhausem a další.

Zároveň Evropský inovační a technologický institut (EIT Culture & Creativity) vyčlení do roku 2027 více než 100 milionů eur na projekty v oblasti digitální a zelené transformace kulturního a kreativního sektoru. Další programy podporují zapojení kulturních aktérů KKO do budování místní odolné, vzdělané a otevřené občanské společnosti.

Chápání pojmu KKO ve Strategii

Strategie uvažuje KKO v širším pojetí tak, jak je popisuje Nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se zavádí program Kreativní Evropa (2021–2027):

„Kulturními a kreativními odvětvími“ se rozumí všechna odvětví, jejichž činnosti jsou založeny na kulturních hodnotách nebo na uměleckých a jiných individuálních nebo kolektivních kreativních projevech. Tyto činnosti mohou zahrnovat vývoj, tvorbu, produkci, šíření a ochranu produktů a služeb, které představují kulturní, umělecké či jiné kreativní projevy, jakož i související funkce, jako je vzdělávání nebo řízení. Budou mít potenciál vytvářet inovace a pracovní místa, zejména na základě duševního vlastnictví. K těmto odvětvím patří architektura, archivy, knihovny a muzea, umělecká řemesla, audiovizuální odvětví (například kinematografie, televize, videohry a multimédia), hmotné a nehmotné kulturní dědictví, design (včetně módního návrhářství), festivaly, hudba, literatura, scénické umění, knihy a vydavatelská činnost, rozhlas a výtvarné umění.“

Obrázek 1 Kulturní a kreativní odvětví. zdroj: (vlastní zpracování podle Kreativní Česko, 2024)

Jak byli do tvorby Strategie zapojeni aktéři?

Do procesu přípravy Strategie byli zapojení experti krajského úřadu a organizací zřizovaných krajem formou pracovní skupiny či konzultací dílčích analytických vstupů.

Aktéři měli možnost zapojit se do práce v konzultační skupině. K účasti bylo vyzváno více než 100 aktérů. Jednání na třech setkáních se zúčastnilo okolo 70 hráčů z řad veřejného, akademického, neziskového i soukromého sektoru.

Konzultační skupina se sešla celkem třikrát, důraz byl kladen na to, aby se setkání konalo v různých částech kraje a na zapojení aktérů ze socioekonomicky slabších území. K definici hodnot a problémů se aktéři setkali v Moravské Třebové, k formulaci vize a cílů v Litomyšli. Akční plán byl diskutován v Pardubicích.

Veřejnost měla také možnost poskytnout zpětnou vazbu k analytické i návrhové části pomocí online konzultace. Přípomínky byly vypořádány a zveřejněny.

Obrázek 2 1. setkání konzultační skupiny v Moravské Třebové ke Strategii rozvoje a podpory kulturních a kreativních odvětví v Pardubickém kraji. zdroj: (ONplan, 2024)

Obrázek 3 1. setkání konzultační skupiny v Moravské Třebové ke Strategii rozvoje a podpory kulturních a kreativních odvětví v Pardubickém kraji. zdroj: (ONplan, 2024)

Obrázek 4 2. setkání konzultační skupiny v Litomyšli ke Strategii rozvoje a podpory kulturních a kreativních odvětví v Pardubickém kraji. zdroj: (ONplan, 2024)

Obrázek 5 2. setkání konzultační skupiny v Litomyšli ke Strategii rozvoje a podpory kulturních a kreativních odvětví v Pardubickém kraji. zdroj: (ONplan, 2024)

Obrázek 6 3. setkání konzultační skupiny v Pardubicích ke Strategii rozvoje a podpory kulturních a kreativních odvětví v Pardubickém kraji. zdroj: (ONplan, 2024)

Obrázek 7 3. setkání konzultační skupiny v Pardubicích ke Strategii rozvoje a podpory kulturních a kreativních odvětví v Pardubickém kraji. zdroj: (ONplan, 2024)

Obrázek 8 3. setkání konzultační skupiny v Pardubicích ke Strategii rozvoje a podpory kulturních a kreativních odvětví v Pardubickém kraji. zdroj: (ONplan, 2024)

Jak na sebe jednotlivé části Strategie navazují?

V čele Strategie rozvoje a podpory kulturních a kreativních odvětví v Pardubickém kraji stojí vize a na ni navazují jednotlivé strategické cíle rozdělené do pěti oblastí. K naplnění vize a cílů vedou opatření, která jsou dále rozpracovaná v Akčním plánu do jednotlivých aktivit, projektů nebo realizačních kroků.

Akční plán je samostatným dokumentem, není součástí Strategie. Jeho charakteristiky a způsob vzniku definují pravidla implementace, která jsou součástí návrhové části Strategie.

Součástí popisu všech oblastí jsou analytická východiska formulovaná na základě analýzy dat. Popisy dále obsahují rozvojové potenciály a problémy, které vycházejí z analýzy dat a diskuze s aktéry.

Strategický dokument doplňují přílohy, které obsahují zásobník aktivit jako inspirační zdroj pro vznik Akčního plánu, stejně jako doporučení k práci s indikátory. V přílohách je také blíže představen proces vzniku Strategie a zapojení aktérů i vazba na koncepční dokumenty na úrovni kraje i státu. Samostatnou přílohu pak představuje analytická část.

2 Rámcová analytická výchoďiska

Socioekonomický kontext kultury v Pardubickém kraji

Pardubický kraj se vyznačuje centralizovanou sídelní strukturou s jedním významným regionálním centrem, Pardubicemi, a několika menšími centry – Chrudimí, Ústím nad Orlicí, Svitavami, Českou Třebovou, Chocní a Vysokým Mýtem. Je zde tedy předpoklad, že kulturní aktivity a infrastruktura jsou převážně koncentrovány hlavně v těchto oblastech, nejsou tak rovnoměrně rozložené v celém kraji.

Demografický vývoj ukazuje, že počet obyvatel kraje roste, a to především díky kladnému migračnímu saldu, na němž mají podíl zejména cizinci, se kterými je třeba počítat při tvorbě kulturní nabídky v rámci dostupnosti kultury. Na druhou stranu významné stárnutí populace představuje jistou výzvu pro kulturní politiku, která by měla klást důraz na to, aby kulturní akce byly přístupné a atraktivní i pro starší generaci.

Ekonomika kraje je silně založena na průmyslu, zejména v Hradecko-pardubické aglomeraci, což přispívá k ekonomické stabilitě. V regionálních centrech je velký počet zaměstnavatelů, a i díky tomu je v kraji dlouhodobě nižší míra nezaměstnanosti. Avšak rozložení ekonomických aktivit v kraji není rovnoměrné, koncentrovány jsou do okolí Pardubic a Chrudimi. Ekonomické nerovnosti a vyšší zadluženost v určitých oblastech, jako je například Moravská Třebová a Přelouč, mají vliv na kupní sílu tamních obyvatel, což se týká i návštěvy kultury. Pozitivním aspektem je celkově rostoucí vzdělanost obyvatel v kraji, která je důležitá pro zlepšení sociálních a ekonomických podmínek a také pro zvýšení poptávky po kultuře. Jak totiž ukazují výzkumy, vzdělání má na aktivní návštěvu kultury vysoký vliv, lidé se středoškolským vzděláním s maturitou a vyšším vzděláním se kultury účastní více (MAPK, 2024).

Cestovní ruch má v kraji velký potenciál díky přírodním a kulturním cílům včetně 4 památek UNESCO, 20 NKP a 3 CHKO. V mezikrajském srovnání v roce 2023 spíše nízká návštěvnost v kombinaci s nedostatečnou propagací však limitují využití tohoto potenciálu.

Uchopení kultury ve strategických dokumentech Pardubického kraje

Kultura je zastoupena ve většině relevantních dokumentů, což dokládá povědomí o tom, že může být nástrojem řešení problémů a pomáhá rozvinout potenciály v různých oblastech rozvoje kraje. Strategie kraje pracují s výraznými socioekonomickými rozdíly mezi východními a západními regiony, které vyžadují cílenou podporu a specifická opatření pro východní část kraje ve strategických dokumentech, včetně kultury a kulturního dědictví.

Přímo v oblasti kultury existují dvě samostatné strategie zřizovaných kulturních organizací, koncepce rozvoje Krajské knihovny a koncepce rozvoje muzejnictví. Pro cestovní ruch kraj nemá samostatný dokument, téma je součástí celkového strategického plánu kraje, absenteje také strategie pro marketingovou komunikaci. Dokument, zabývající se identitou kraje (Tvář Pardubického kraje), identifikuje jednak akce podporované Pardubickým krajem, kde však nad kulturou dominuje sport, a dále množství významných rodáků, umělců (např. Smetana, Gočár apod.). Zatímco motto Pardubického kraje zmiňuje přírodu, historii, hudbu a sport, krajské logo ve vizuálu kraje zobrazuje křížení cest a význam kraje jako dopravního uzlu. Oba dokumenty, Tvář i vizuál, sice obsahují charakteristiky, které Pardubický kraj považuje za důležité, stanovují vizuální identitu a pravidla jejího používání, neplní však funkci komunikační/marketingové strategie. Jejich obsah také není podložen výzkumem značky kraje.

Obrázek 9 Vizualizace nového kulturního centra MIZA v Moravské Třebové. zdroj: (moravskatrebova.cz, 2025)

Obrázek 10 Interiér expozice Gočárový Galerie. zdroj: (FB Gočárova Galerie, 2024)

Financování kultury

Pardubický kraj v posledních 6 letech intenzivně investuje do kultury (kapitálové výdaje). Zatímco podíl provozních výdajů na kulturu na celkových provozních výdajích se v posledních letech (2019–2023) spíše snižoval, podíl provozních výdajů na kulturu z daňových příjmů a neinvestičních vlastních krajských financí se držel stabilně kolem 4 %. Prostředky, o jejichž využití Pardubický kraj sám rozhoduje, tak směřovaly v posledních letech do kultury stabilním podílem.

Objem financí v dotačních programech pro oblast kultury v Pardubickém kraji v absolutních číslech roste. Podíl na všech dotacích byl poměrně konstantní až na výrazné snížení v roce 2021 v důsledku pandemie covid-19. Podíl dotací na kulturu na celkových dotacích kraje byl v letech 2014–2023 v průměru 15,6 %. Míra inflace k roku 2015 byla v roce 2023 47 %. Mezi lety 2015 a 2023 se programové dotace na kulturu navýšily o 56 % a na kulturní dědictví o 181 %.

Prostřednictvím Pardubickým krajem zřizovaných příspěvkových organizací (Gočárova galerie, Východočeské muzeum v Pardubicích, Krajská knihovna v Pardubicích) směřuje do krajského města 47 % krajských běžných výdajů na kulturu. Příspěvky všem krajským PO (včetně těch mimo Pardubice: Regionální muzeum v Chrudimi, Vysokém Mýtě a Litomyšli) tvořily v roce 2023 74 % provozních výdajů na kulturu Pardubického kraje.

Všechna ORP s výjimkou Holic a Přelouče mají podíl provozních výdajů na kulturu na celkovém rozpočtu vyšší než 5 %. Výrazně vyšší podíly jsou v ORP Králíky, Česká Třebová, Svitavy a Moravská Třebová. Tyto ORP byly zároveň identifikovány jako socioekonomicky slabší, a pokud v takové obci dochází současně i k odlivu obyvatel, snižují se daňové příjmy (na základě rozpočtového určení daní) a pro obec je stále náročnější kulturu financovat. To může vést k potenciálnímu omezování kulturní nabídky, které v důsledku snižuje atraktivitu obce a motivaci obyvatel se do ní přistěhovat.

ORP jako Ústí nad Orlicí, Česká Třebová a Polička nemají na svém území krajskou PO a současně mají relativně vyšší výdaje na kulturu než ORP jako Litomyšl nebo Vysoké Mýto. Např. podíl provozních výdajů na kulturu na daňových příjmech byl v roce 2023 v ORP bez krajské PO, tedy v České Třebové 12 %, Ústí nad Orlicí 13 % a v Poličce 18 %, zatímco v ORP s krajskou PO byl tento podíl v Litomyšli 10 % a ve Vysokém Mýtě 9 %. Je tak patrná určitá souvislost mezi vyššími výdaji na kulturu a absencí krajské PO.

Kraj hraje zřizovatelskou roli především v západní části území (SO ORP Pardubice, SO ORP Chrudim, SO ORP Vysoké Mýto). V okresních městech Ústí nad Orlicí a Svitavy krajská kulturní instituce chybí, což je dáno historicky (dříve bývaly okresními městy Litomyšl a Vysoké Mýto). SO ORP Česká Třebová, Králíky, Moravská Třebová a Svitavy jsou zároveň řazeny mezi hospodářsky a sociálně ohrožená území.

Do některých socioekonomicky slabších částí kraje zároveň směřuje podprůměrná výše dotací na kulturu (např. SO ORP Přelouč a Moravská Třebová). Za svým způsobem slabé lze považovat také čerpání dotací akterní i v SO ORP Chrudim vzhledem k jeho rozloze a počtu obyvatel (jde o největší území s 2. nejvyšším počtem obyvatel v kraji po Pardubicích).

Rozložení čerpání dotací na území Pardubického kraje je tedy nerovnoměrné. Do velké míry jsou koncentrovány do ORP Pardubice, v roce 2023 tam směřovalo 52 % dotací z oblasti kultury (včetně dotací organizacím města s celokrajskou působností viz dále) a 32 % objemu schválených dotací z oblasti památkové péče.

Příjemci téměř tří čtvrtin objemu financí z dotací na kulturu jsou obce. Formou dotací totiž Pardubický kraj podporuje také organizace zřizované městem Pardubice, tzn. Východočeské divadlo Pardubice a Komorní filharmonii Pardubice, které mají celokrajskou působnost, a výkon regionálních funkcí knihoven v Chrudimi, Svitavách

a Ústí nad Orlicí. V oblasti památkové péče je objem financí rozložen rovnoměrněji mezi obce, církve a spolky.

V porovnání s ostatními kraji měl v roce 2023 Pardubický kraj nejnižší běžné výdaje na kulturu v absolutní hodnotě a také nízký podíl provozních výdajů na kulturu na celkových provozních výdajích ve srovnání s ostatními kraji. Pardubický kraj zřizuje šest kulturních příspěvkových organizací, to je (stejně jako Zlínský kraj) nejméně z krajů v ČR. Pardubický kraj ale vykazuje vysoké kapitálové výdaje. V roce 2023 byly jeho kapitálové výdaje na kulturu v přepočtu na obyvatele čtvrté nejvyšší mezi kraji ČR. Počet kulturních institucí zřizovaných státem v území (Muzeum loutkářských kultur v Chrudimi, Národní muzeum v přírodě – Muzeum v přírodě Vysočina, Národní hřebčín v Kladrubech a jeho pobočky: Hřebčín Slatiňany a Výcvikové stáje Heřmanův Městec) je v porovnání s ostatními kraji průměrný.

Obrázek 11 Smetanova Litomyšl. zdroj: (Pardubický kraj, 2024)

3 Rámec Strategie

Kulturní a kreativní odvětví jsou důležitou součástí soudržnosti i prosperity území a Pardubický kraj je umí využít i pro rozvoj socioekonomicky slabších částí regionu.

OBLASTI ROZVOJE

A

KULTURNÍ DĚDICTVÍ

Kulturní dědictví je blízké komunitám, které jej spoluutvářejí a žijí s ním. Lidé si uvědomují jeho význam pro jedinečnou atmosféru míst, která přispívá k budování dobrých vztahů i podpoře místní ekonomiky. Chápu, že kulturní dědictví je důležitým lákadlem pro všechny, kteří touží objevovat krásu měst, vesnic a jejich příběhů. Společnost oceňuje nejen péči o minulost, ale také její kritickou reflexi, díky níž se stává srozumitelnou a nedílnou součástí společné přítomnosti.

B

ARCHITEKTURA A ROZVOJ MĚST

Kraj i obce si plně uvědomují význam kvalitního vystavěného prostředí pro atmosféru obcí a roli veřejné správy při jeho utváření. V kraji se systematicky posiluje povědomí obcí o důležitosti kvalitního vystavěného prostředí a jeho pozitivního dopadu na komunity i ekonomické vztahy. Zároveň je veřejnost vzdělávána, vtahována a zapojována do rozvoje sídel. Podpora rozvoje kvalitního vystavěného prostředí je také využívána jako experimentální nástroj v socioekonomicky slabších územích.

C

KULTURNÍ A KREATIVNÍ ODVĚTVÍ

Aktéři kulturních a kreativních odvětví mají v kraji dostatek příležitostí a jsou motivováni v kraji žít a podnikat. Jsou považováni za důležité partnery, kteří mají nápady, jak rozvíjet společenství a místa, kde žijí. Systematická pozornost je věnována zkoumání možností využití kreativní ekonomiky pro zlepšení situace v socioekonomicky slabších územích.

D

KULTURA A VZDĚLÁVÁNÍ

V kraji se rozvíjí spolupráce kulturních a vzdělávacích organizací. Nabídka kulturních organizací je samozřejmou součástí vzdělávání v každém věku. Projekty šité na míru potřebám škol přímo v jejich prostředí jsou experimentálně rozvíjeny a podporovány. Zvláštní důraz je kladen na dostupnost kultury pro děti a mladé lidi v socioekonomicky slabších územích.

E

ŽIVÉ UMĚNÍ

V kraji se i nadále rozvíjí dostupná kulturní infrastruktura různých žánrů pro všechny vrstvy obyvatel. Aktéři jsou motivováni pořádat akce s kvalitním obsahem na celém území, jsou dobře zasíťováni a podporováni ve sdílení zkušeností. Kulturní organizace mají podporu v tom, aby se zapojovaly do aktivace místních společenství se specifickým důrazem na socioekonomicky slabší území.

A/ KULTURNÍ DĚDICTVÍ

Vize: Kulturní dědictví je živé, blízké komunitám, atraktivní pro cestovní ruch a je součástí marketingu Pardubického kraje.

- A1** Kulturní dědictví v území je živé, obnovované s intencí využití pro komunity i cestovní ruch.
- A2** V kraji se rozvíjí kvalitní péče o architektonické kulturní dědictví včetně objektů bez památkové ochrany a povědomí o jejich významu.
- A3** Zřizované organizace mají dobré podmínky pro svoji činnost a spolupracují navzájem i s dalšími aktéry s ohledem na socioekonomicky slabší území.

B/ ARCHITEKTURA A ROZVOJ MĚST

Vize: Kvalitní veřejný prostor a architektura sledující současné trendy udržitelného rozvoje sídel a krajiny.

- B1** Kraj při projektové přípravě všech krajských investic klade zvýšený důraz na kvalitu projektu a provozní a funkční návaznost na okolí.
- B2** Kraj podporuje napříč územím kvalitní řešení veřejných budov, prostranství měst a obcí i krajiny.

C/ KULTURNÍ A KREATIVNÍ ODVĚTVÍ

Vize: Kulturní a kreativní odvětví jsou rozvíjející se a odolnou součástí krajské ekonomiky.

- C1** Kraj buduje regionální znalost kulturních a kreativních odvětví v území i povědomí o trendech.
- C2** Na území kraje existuje funkční ekosystém rozvoje KKO na úrovni kraje i obcí.
- C3** Univerzita i střední školy jsou líhní mladých podnikavých profesionálů, kteří zůstávají v kraji nebo se do něj vrací.

D/ KULTURA A VZDĚLÁVÁNÍ

Vize: Kulturní instituce slouží jako kulturní a vzdělávací centra a kreativita je součástí vzdělávání.

- D1** Děti i učitelé mají přístup ke kreativnímu vzdělávání, spolupráce kulturních a vzdělávacích institucí je propustná.
- D2** Kulturní organizace nabízejí kvalitní programy a zázemí propojující kulturu a vzdělávání.

E/ ŽIVÉ UMĚNÍ

Vize: Živé umění je dostupné v dobré kvalitě ve všech částech kraje a je součástí marketingu kraje.

- E1** Kraj systematicky podporuje profesionální uměleckou tvorbu a prezentaci živého umění.
- E2** Kraj podporuje kulturní organizace v rozvoji publika a aktivizaci obyvatel nástroji kultury a umění.

A Kulturní dědictví

Analytická východiska

Na území Pardubického kraje se nachází celkem 19 nemovitých národních kulturních památek (NKP), dvě z nich jsou na seznamu UNESCO (zámek Litomyšl a krajina v Kladrubech nad Labem). Koncentrovány jsou do Pardubic a okolí. Stát spravuje pět z nich, kraj dvě. Městské památkové rezervace jsou v kraji tři, archeologická a venkovská po jedné. Městských památkových zón je 19, venkovské tři a krajinné památkové zóny dvě.

V kraji se nachází také 51 muzeí, 4 muzea umění (sbírkotvorné galerie) a 3 muzea spojená s galeriemi. Koncentrovány jsou především v Pardubicích, Litomyšli a Chrudimi. Kraj zřizuje 5 muzeí, z toho jedno muzeum umění, stát 3 muzea. Obce zřizují 27 muzeí a 3 muzea umění. 10 muzeí v rukou veřejné správy nemá zapsané sbírky v CES.

Kulturní dědictví patří spolu s turismem a kulturou mezi důležité aspekty vytváření značky kraje. V kraji hrají v turismu, co se týče návštěvnosti, hlavní roli přírodní a zábavní destinace. V top 10 nejnavštěvovanějších destinacích kraje tvoří 59,7 % návštěvníci oblasti Dolní Morava. Zámek Pardubice byl ale v roce 2023 třetím nejnavštěvovanějším cílem v kraji, další cíle z oblasti kultury zaznamenaly v roce 2023 výrazný nárůst návštěvnosti oproti předchozímu roku. S kulturním dědictvím UNESCO je spojen festival vážné hudby Smetanova Litomyšl, který významně formuje značku města i kraje.

Na území kraje se nacházejí i další destinace s vysokou návštěvností, které zároveň reprezentují rozmanité kategorie: pietní místa, významné osobnosti, hrady a zámky, lidová kultura, zábavní turistické cíle a další.

Ve 14 kategoriích, které sleduje CzechTourism, má Pardubický kraj celkem 10 cílů, které patří mezi 10 nejnavštěvovanějších v ČR, např. třetí nejnavštěvovanější cíl z kategorie lidové kultury je Muzeum v přírodě Vysočina. Část území kraje, která vykazuje vysokou návštěvnost, představuje osa Pardubice–Chrudim–Hlinsko.

Kraj disponuje standardními nástroji podpory kulturního dědictví a informuje vlastníky o možnostech jejich využití. Funguje také metodické vedení a setkávání expertů na památkovou péči v kraji. Památkově chráněné objekty v majetku Pardubického kraje jsou často využity udržitelným způsobem jako sídla kulturních organizací. Je možné zvážit podporu víceletých dotací nebo posílení ocenění vlastníků za příkladné revitalizace.

Programové dotace do kulturního dědictví se mezi lety 2015 a 2023 navýšily o 181 %, zatímco inflace za uvedené období činila pouze 47 %. Dotace byly rozděleny rovnoměrně mezi církve, obce a spolky, 32 % objemu schválených dotací směřovalo do SO ORP Pardubice.

Aktéři v kraji byli v roce 2023 průměrní, co se týče schopnosti získávat státní dotace na památkovou péči. Krajské dotace do památkové péče z Programu podpora kultury a památkové péče v roce 2023 tvořily 40 % investic do památkového fondu, zbytek představovaly prostředky z dotačních programů MK ČR.

Obrázek 13 UNESCO Zámek Litomyšl zdroj: (NPU, 2024)

Obrázek 12 UNESCO Krajina pro chov a výcvik kočárových koní Kladruby nad Labem ORP Přelouč zdroj: (Všudybyl.cz, 2024)

Související rozvojové potenciály a problémy

POTENCIÁLY	PROBLÉMY
- Atraktivní turistické cíle v oblasti kulturního dědictví na území kraje jsou památky UNESCO. - V kraji jsou soukromí investoři aktivní v obnově památek, které se často stávají centrem kulturního dění v obcích i značkou pro cestovní ruch. - Obce jsou aktivní v podpoře revitalizace architektonického kulturního dědictví. - Na území kraje je město Litomyšl, které je na národní úrovni příkladem v rozvoji kvalitního vystavěného prostředí a citlivého přístupu k rozvoji kulturního dědictví ruku v ruce s intervencemi moderní architektury. - Systematický a dlouhodobý rozvoj prostorového zázemí krajem zřizovaných paměťových kulturních institucí muzeí, galerie i knihovny, které často sídlí v objektech s památkovou ochranou, ve spolupráci s renomovanými architekty. - Dlouhodobě stabilní procento provozních výdajů kraje na kulturu a kulturní dědictví v poměru k daňovým příjmům kraje. - Muzea jsou katalyzátorem rozvoje cestovního ruchu v obcích, vedle muzeí zřizovaných veřejnou správou jsou zde i významné soukromé iniciativy. - Kraj hraje metodickou roli pro obce v oblasti památkové péče, důležitá je metodická role NPÚ a snaha o tvorbu metodik na úrovni ORP. - V kraji jsou dostupné finanční prostředky pro obnovu kulturního dědictví. NPÚ získává prostředky na své památky z ESF a národních dotací, dotační program má také Pardubický kraj i města. Na financování se podílejí také soukromí investoři. - V kraji působí Fakulta restaurování UPCE, která se přímo zaměřuje obory KKO a svojí expertízou zároveň přispívá k obnově kulturního dědictví v kraji, podílí se na vychovávání odborníků v oblasti památkové péče v kraji.	- Regionální disparity ve zřizovatelské roli kraje v oblasti paměťových institucí, převládající role kraje v západní části na území. Z toho důvodu do okresních měst Ústí nad Orlicí a Svitavy také nemíří krajské investice skrze příspěvkové organizace. - Provozní výdaje kraje na kulturu, které odrážejí zejména financování příspěvkových organizací, jsou v porovnání s ostatními kraji spíše nižší. - Dotační systém kraje neumožňuje víceleté financování, což je komplikace při revitalizacích objektů, které přesahují více let. - Značka kraje je v dokumentech i vizuálním stylu založena spíše na sportu a železnici (dopravě) i přes silnou identifikaci s kulturním dědictvím UNESCO (Litomyšl, Kladruhy nad Labem). - Kraj málo propaguje příklady dobré praxe revitalizací, krajská ocenění neakcentují individuální vlastníky, existují ceny pro obce za Program regenerace MPR a MPZ. - Nedostatek personálních kapacit – problém obsazovat volná místa a přilákat mladší zaměstnance v krajských institucích. - Rekonstrukce nebo novostavby pro paměťové organizace se často dějí bez dostatečného zapojení pracovníků organizací a dostatečného zohlednění provozních potřeb. - Vstupné do organizací, které prezentují kulturní dědictví, připadá veřejnosti někdy vysoké a porovnává také ceny soukromých a veřejných organizací. - Nedostatečné kapacity na osvětu a vzdělávání vlastníků i veřejnosti ohledně revitalizace kulturního dědictví na straně metodických orgánů památkové péče, památková péče má tak image pouze regulujícího orgánu. Na straně NPÚ je také vysoká fluktuace pracovníků na některých pracovištích. - Neukázněnost vlastníků, záměrné poškozování památkových hodnot, neznalost zákonných povinností a procesů obnovy. - Při revitalizaci objektů někdy chybí dostatečně nosná vize využití a ekonomické udržitelnosti provozu

OBLAST A/ KULTURNÍ DĚDICTVÍ

Vize: Kulturní dědictví je živé, blízké komunitám, atraktivní pro cestovní ruch a je součástí marketingu kraje.

Kulturní dědictví je blízké komunitám, které jej spoluutvářejí a žijí s ním. Lidé si uvědomují jeho význam pro jedinečnou atmosféru míst, která přispívá k budování dobrých vztahů i podpoře místní ekonomiky. Chápou, že kulturní dědictví je důležitým lákadlem pro všechny, kteří touží objevovat krásu měst, vesnic a jejich příběhů. Společnost oceňuje nejen péči o minulost, ale také její kritickou reflexi, díky níž se stává srozumitelnou a nedílnou součástí společné přítomnosti.

DOPORUČENÉ INDIKÁTORY OBLASTI

Návštěvnost památek v kraji / Trend: stabilní / Zdroj dat: Tourdata / Držitel dat: CzechTourism / Vstupní data analyzována: částečně, jen nejnavštěvovanější cíle

Návštěvnost krajských muzeí a galerií v poměru k sobě samým a v benchmarkingu se srovnatelnými organizacemi, památkovými objekty / Trend: monitoring dat / Zdroj dat: Zřizované organizace, Benchmarking muzeí / Držitel dat: zřizované organizace, NIPOS / Vstupní data analyzována: ANO (bez benchmarkingu)

Počet ohrožených kulturních památek / Trend: klesající / Zdroj dat: památkový katalog / Držitel dat: Krajský úřad / Vstupní data analyzována: ANO

STRATEGICKÝ CÍL A1: Kulturní dědictví v území je živé, obnovované s intencí využití pro komunity, cestovní ruch i místní ekonomiku

Opatření	Vazba na opatření	Realizátor (odpovědný za realizaci)	Spolupráce interní	Spolupráce externí
A1.1 Podpora ožívování kulturního dědictví kulturním a dalším programem	A1.4, B2.2, B2.3, E2.1, E2.4	Odbor kultury, sportu a cestovního ruchu	Odbor rozvoje a investic	RRA PK obce, vlastníci MAS
A1.2 Zapojení kulturního dědictví do značky kraje i nad rámec propagace turistických atraktivit v rámci destinačního managementu	A3.5, B2.3, E1.3	Odbor kultury, sportu a cestovního ruchu Zřizované organizace v kultuře	Kancelář hejtmána	Destinační společnost Východní Čechy Oblastní destinační společnosti
A1.3 Podpora spolupráce aktérů kulturního dědictví, dalších oblastí kulturních a kreativních odvětví, cestovního ruchu i místní ekonomiky	A1.4, C2.2, C2.4	Odbor kultury, sportu a cestovního ruchu Odbor rozvoje a investic	Zřizované organizace	Odbor kultury, sportu a cestovního ruchu Odbor rozvoje a investic
A1.4 Rozvoj ocenění Pardubického kraje v oblasti kulturního dědictví ve smyslu jeho revitalizace i oživení	A1.1, A1.3, A2.2, A2.3, B2.3	Odbor kultury, sportu a cestovního ruchu	Kancelář hejtmána	Destinační společnost Východní Čechy Paměťové organizace zřizované veřejnou správou v kraji Svaz historických sídel MAS

Doporučené indikátory cíle: 1/ Alokace prostředků na projekty oživení v dotačním řízení / Zdroj dat: dotační řízení Pardubického kraje

STRATEGICKÝ CÍL A2: V kraji se rozvíjí kvalitní péče o architektonické kulturní dědictví včetně objektů bez památkové ochrany a povědomí o jejich významu

Opatření	Vazba na opatření	Realizátor (odpovědný za realizaci)	Spolupráce interní	Spolupráce externí
A2.1 Posilování kontinuity oprav památek finanční i metodickou motivací vlastníků	B2.2	Odbor kultury, sportu a cestovního ruchu	Zřizované organizace	NPÚ Neziskové organizace z oblasti KD. MAS
A2.2 Rozvoj nástrojů péče a zvyšování povědomí o kulturním dědictví bez památkové ochrany a mapování objektů hodnotných pro charakter míst	A1.4, A3.4, B2.2,	Odbor kultury, sportu a cestovního ruchu	Zřizované organizace	Obce NPÚ Paměťové instituce zřizované obcemi Městští architekti MAS
A2.3 Podpora zlepšování image měst skrze citlivé propojování péče o kulturní dědictví a kvalitní intervence současné architektury a designu	A1.4, B2.2	Odbor rozvoje a investic Odbor kultury, sportu a cestovního ruchu	Zřizované organizace	RRA PK Destinační společnost Východní Čechy Obce Česká komora architektů Neziskové organizace z oblasti KD. a další

Doporučené indikátory cíle: 1/ Objem dotačních prostředků do KD – s regionálním průmětem do území 2/ Existuje dotační program s alokací na objekty bez památkové ochrany, finanční alokace na dotační program

Zdroj dat: dotační řízení Pardubického kraje

STRATEGICKÝ CÍL A3: Zřizované organizace kraje mají dobré podmínky pro svoji činnost a spolupracují navzájem i s dalšími aktéry s ohledem na socioekonomicky slabší území

Opatření	Vazba na opatření	Realizátor (odpovědný za realizaci)	Spolupráce interní	Spolupráce externí
A3.1 Systematický rozvoj prostorového a technického zázemí zřizovaných organizací v úzké spolupráci s managementem a experty organizací	B2.2	Zřizované organizace v kultuře Odbor rozvoje a investic	Odbor kultury, sportu a cestovního ruchu	
A3.2 Podpora spolupráce zřizovaných organizací mezi sebou a dalších aktérů v kraji (neziskový, akademický, veřejný i soukromý sektor)	A3.5, B2.2, B2.3, B2.4, C2.4, C3.1, C3.3, E2.1, E2.4	Zřizované organizace v kultuře	Příslušné gesční odbory Zřizované organizace	RRA PK P-PINK MAS
A3.3 Rozvoj lidských zdrojů a dobrých podmínek pro zaměstnance zřizovaných organizací	B1.3	Odbor kultury, sportu a cestovního ruchu Zřizované organizace v kultuře	Zřizované organizace v kultuře	Oborové organizace
A3.4 Posilování role zřizovaných organizací jako center komunit	A2.2, D1.2, D1.3, D2.2, E2.1, E2.3, E2.4	Odbor kultury, sportu a cestovního ruchu Zřizované organizace v kultuře	Odbor rozvoje a investic	
A3.5 Posilování role krajských organizací v socioekonomicky slabších územích i tam, kde kraj dosud nezřizuje vlastní kulturní organizace	A1.2, A1.3, A3.2, B2.4, C2.4	Odbor kultury, sportu a cestovního ruchu Zřizované organizace v kultuře	Odbor rozvoje a investic	ORP a kulturní organizace v socioekonomicky slabších územích

Doporučené indikátory cíle: 1/ Relativní růst platů v krajských kulturních organizacích ve srovnání se srovnatelnými organizacemi 2/ Provozní výdaje kraje na kulturu v poměru k daňovým příjmům a v poměru k počtu přepočtených zaměstnanců krajských kulturních organizací 3/ Provozní výnosy krajských kulturních organizací

Zdroj dat: krajské organizace, výkazy KULT NIPOS, Pardubický kraj, Monitor státní pokladny

B Architektura a rozvoj měst

Analytická východiska

Kraj pracuje s fenoménem „kulturou taženého rozvoje“ při hledání nových funkcí v územích, která ztratila svoji původní funkci, a využívá jej pro utváření značky kraje. V oblasti kultury také často spolupracuje na konverzích s renomovanými architekty. V uplynulých cca 5 letech realizoval významné investice v Pardubicích v areálu Winternitzových automatických mlýnů, sídle Gočárových galerie. Investice středoevropského významu, realizovaná ve spolupráci kraje, města a soukromého sektoru, která kombinuje citlivý přístup k revitalizaci kulturního dědictví s intervencí současné „ikonické architektury“, má potenciál pro rozvoj značky kraje.

Kraj plánuje být i v následujícím období aktivní v oblasti investic v kultuře a kulturním dědictví, aktuálně je evidováno 18 projektů v celkové hodnotě 1,26 mld. Kč. Tyto investice budou směřovat do krajem zřizovaných institucí, zejména v ORP, velká část z nich přímo do Pardubic. Projekt železničního depa v Dolní Lipce na Králicku má po dokončení potenciál rozšířit zřizovatelskou roli Pardubického kraje v kultuře do další části území, která je současně jeho socioekonomicky slabší částí.

Na území kraje jsou obce, které patří k lídrům systematické spolupráce obcí s architekty a citlivého slaďování moderní architektury a kulturního dědictví (Litomyšl). V kraji existuje řada příkladů dobré praxe rozvoje kvality vystavěného prostředí. Na úrovni kraje chybí příležitosti k setkávání, vzdělávání a sdílení dobré praxe mezi politiky, úředníky a odbornou veřejností, která vstupuje do tvorby města, respektive kvality vystavěného prostředí. Dále je co zlepšovat ohledně znalosti obcí o roli městského architekta i dobře vytvořených zadání a vedení procesů realizace staveb ve spolupráci s hlavními aktéry a veřejností. Za ne zcela postačující byla v diskuzi s aktéry hodnocena koordinace kraje s obcemi při realizaci krajských projektů, co se týče kvality vystavěného prostředí, městští architekti by měli být zapojeni do příprav projektů již v rané fázi.

Na území kraje působí celkem 11 městských architektů, z toho 10 externě. Působí ve více než polovině (8 z 15) ORP, městského architekta mají dle evidence ČKA i tři menší města. V kraji má sídlo také 230 ekonomických subjektů z odvětví architektury.

Obrázek 14 Rekonstrukce zámeckého pivovaru. zdroj: (smeta-novalitytomysl.cz, 2024)

Obrázek 15 Multifunkční centrum LArt – Kulturní centrum Lanškroun. zdroj: (Kulturní centrum Lanškroun, 2019)

Související rozvojové potenciály a problémy

POTENCIÁLY	PROBLÉMY
• Při revitalizaci částí obcí, které ztratily svoji funkci, kraj využívá princip kulturov taženého rozvoje. • Metodická i finanční podpora obcí, které se nacházejí na socioekonomicky slabých územích, při přípravě kvalitních projektů revitalizace kulturov tažené transformace brownfieldů za strany Pardubického kraje. • Systematický a dlouhodobý rozvoj prostorového zázemí krajem zřizovaných paměťových kulturních institucí ve spolupráci s renomovanými architekty. • Kraj se při realizaci krajských staveb snaží zohledňovat estetickou kvalitu staveb (zejména pokud jde o exponované části center obcí) a komunikovat s obcemi. • Realizace uměleckého díla ve veřejném prostoru je součástí vybraných krajských projektů. • Kraj účinně metodicky podporuje obce v oblasti územního plánování a stavebního řádu a ve spolupráci s NPÚ i v oblasti památkové péče. • Obce jsou aktivní v podpoře revitalizace architektonického kulturního dědictví, uvědomují si, že jde o atraktivní součást image obcí. • Litomyšl je na národní úrovni příkladem v rozvoji kvalitního vystavěného prostředí a citlivého přístupu k rozvoji kulturního dědictví s využitím prvků moderní architektury. • V kraji je řada kvalitních architektonických realizací, které lze sdílet jako příklady dobré praxe na krajské i národní úrovni. • Řada obcí využívá institut externího městského architekta. V případech, že je tato role dobře uchopena, vede k vyšší kvalitě realizací. • Součástí propagace v cestovním ruchu na úrovni regionu (vychodni-cechy.info) i jednotlivých obcí je i architektura 20. a 21. století. • Subjekty z KKO odvětví architektury mají v kraji silné zastoupení (12,2 % všech KKO subjektů).	• Kraj přípravu svých staveb nedostatečně koordinuje s obcemi, resp. městskými architekty. To mimo jiné snižuje potenciál rozvoje navazujícího území (např. v případě realizace silnice navazující veřejná prostranství). • Kraj u svých významných projektů nedostatečně využívá architektonických soutěží. • Na krajské úřadě neexistuje systematizovaná agenda rozvoje umění ve veřejném prostoru jako součást veřejných investic. • Nízká prestiž regionálního kola soutěže Stavba roku u odborné veřejnosti a nízké povědomí o této soutěži v široké veřejnosti. Obecně slabá propagace kvalitních nových realizací v kraji. • Nízké povědomí o tom, co je kvalitní architektura a urbanismus mezi politiky, úředníky i veřejností. • Často nejasná role městského architekta v obcích. Přetrvávají předsudky, že snaha o kvalitu zdržuje přípravu projektu a realizaci. • V kraji chybí platforma pro vzdělávání a sdílení zkušeností v oblasti urbanismu, architektury, plánování měst, kde by se setkávali politici, architekti, úředníci a další profesionálové zapojení do tvorby města. • Obce nemají finanční ani personální kapacity na realizaci architektonických soutěží (včetně zadání) či jiných způsobů, jak najít pro daný prostor/úkol ideální řešení. • Některé nové projekty v oblasti kulturní infrastruktury jsou zadávány bez úzké spolupráce s managementem kulturní instituce, což vede k realizaci objektu s řadou provozních nedostatků, tím i prodražení následného provozu. • Problém pro realizaci rekonstrukcí i nových projektů v památkově chráněných územích představuje dvojkoľejnost památkové péče. Kvalita spolupráce i výstupů často závisí na konkrétních lidech na daném úřadě. • Problémem řady obcí v kraji je vylidňování historických center těchto obcí. Tato problematika není systematicky řešena, obce na její řešení nemají kapacitu.

OBLAST B/ ARCHITEKTURA A ROZVOJ MĚST

Vize: Kvalitní veřejný prostor a architektura sledující současné trendy udržitelného rozvoje sídel a krajiny.

Kraj i obce si plně uvědomují význam kvalitního vystavěného prostředí pro atmosféru obcí a roli veřejné správy při jeho utváření. V kraji se systematicky posiluje povědomí obcí o důležitosti kvalitního vystavěného prostředí a jeho pozitivního dopadu na komunity i ekonomické vztahy. Zároveň je veřejnost vzdělávána, vtahována a zapojována do rozvoje sídel. Podpora rozvoje kvalitního vystavěného prostředí je také využívána jako experimentální nástroj v socioekonomicky slabších územích.

DOPORUČENÉ INDIKÁTORY OBLASTI

Počet městských architektů na území kraje / Trend: rostoucí / Zdroj dat: webové stránky ČKA / Držitel dat: Česká komora architektů / Vstupní data analyzována: ANO

Počet architektonických soutěží pořádaných v kraji / Trend: rostoucí / Zdroj dat: webové stránky ČKA / Držitel dat: Česká komora architektů / Vstupní data analyzována: ANO

Úspěšnost projektů z Pardubického kraje v celostátních kolech architektonických soutěží / Trend: rostoucí / Zdroj dat: webové stránky soutěží Cena za architekturu, Stavba roku / Držitel dat: organizátoři soutěží / Vstupní data analyzována: NE, ale data jsou snadno dostupná na webových stránkách organizátorů

STRATEGICKÝ CÍL B1: Kraj při projektové přípravě a realizaci všech krajských investic klade zvýšený důraz na kvalitu projektu a provozní a funkční návaznost na okolí

Opatření	Vazba na opatření	Realizátor (odpovědný za realizaci)	Spolupráce interní	Spolupráce externí
B1.1 Budování vlastních odborných kapacit kraje v oboru architektura, urbanismus, městské a krajinné plánování	C3.1	Odbor rozvoje a investic	Příslušné gesční odbory Zřizované organizace	RRA PK
B1.2 Do projektové přípravy krajských investic jsou již ve fázi tvorby zadání zapojeni odborníci na městské plánování, samosprávy měst a obcí, kterých se daná krajská investice týká, i klíčoví aktéři v území	B2.2	Odbor rozvoje a investic	Příslušné gesční odbory Zřizované organizace	RRA PK Městští architekti
B1.3 Využívání všech možností výběru zpracovatelů projektů krajských investic, které povedou k vyšší kvalitě těchto projektů, a to včetně využívání architektonických soutěží v odůvodněných případech	A3.3	Odbor rozvoje a investic	Příslušné gesční odbory Zřizované organizace	RRA PK

Doporučené indikátory cíle: 1/ Spokojenost obcí se spoluprací s krajem 2/ Podíl finančních investičních prostředků profinancovaných přes architektonické soutěže na relevantních krajských investicích / Zdroj dat: Šetření s městskými architekty v kraji, Pardubický kraj

STRATEGICKÝ CÍL B2: Kraj podporuje napříč regionem kvalitní řešení budov, veřejných prostranství obcí i krajiny

Opatření	Vazba na opatření	Realizátor (odpovědný za realizaci)	Spolupráce interní	Spolupráce externí
B2.1 Ve stávajících dotačních programech kraje, které cílí na podporu projektové přípravy, je zohledněna kvalita řešení a to, zda projekt podporuje rozvoj socioekonomicky slabých území		Odbor rozvoje a investic	Příslušné gesční odbory Zřizované organizace	RRA PK
B2.2 Podpora vzdělávání úředníků samospráv, politiků i veřejnosti v tématech kvalitní architektury a prostředí měst, zvážení založení odborného týmu pro rozvoj know-how a kapacit v kraji	A1.1, A2.1, A2.2, A2.3, A3.1, A3.2, B1.2, B2.3, B2.4, C2.5, D1.1, E1.4	Odbor rozvoje a investic	Odbor kultury, sportu a cestovního ruchu	RRA PK ČKA Centrum architektury Královéhradeckého kraje
B2.3 Rozvoj propagace kvalitní architektury a veřejného prostoru stávajícími i novými nástroji a vzdělávání veřejnosti	A1.1, A1.2, A1.4, A3.2, B2.2	Odbor rozvoje a investic	Odbor kultury, sportu a cestovního ruchu Zřizované organizace v oblasti kultury	Destinační společnosti ČKA Stavba roku Centrum architektury Královéhradeckého kraje
B2.4 Posilování povědomí o dobré praxi a podpora rozvoje kvalitního umění ve veřejném prostoru	A3.2, A3.5, B2.2, E2.1	Odbor kultury, sportu a cestovního ruchu	Gočárova galerie	Galerie města Pardubic (GAMPA) Oddělení kultury a cestovního ruchu MMP Fakulta restaurování UPCE

Doporučené indikátory cíle: 1/ Počet účastníků vzdělávacích akcí
Zdroje dat: evidence účastníků pořadatele akcí

Obrázek 16 Winternitzovy automatické mlýny. zdroj: (Aktuálně.cz, 2024, foto: Magdalena Medková)

C Kulturní a kreativní odvětví

Analytická východiska

Ve strategickém kontextu na národní úrovni roste význam kultury a kreativity jako mezisektorového fenoménu, který přispívá k rozvoji aglomerací. Strategické dokumenty zdůrazňují potřebu rovného přístupu ke kulturním aktivitám a podporují rozvoj kulturních center v regionech. Nicméně stále přetrvává nejasné vymezení kulturních a kreativních odvětví a chybí systémová podpora a kvalitní data pro jejich rozvoj. Zmíněná témata pomohly řešit finance z Národního plánu obnovy, o udržitelnosti vybraných dosažených změn a projektů a jejich finanční podpory ze zdrojů MKČR zatím není rozhodnuto. Probíhá diskuze, která řeší i možnosti zapojení krajů do udržitelnosti aktivit nastartovaných v rámci Národního plánu obnovy ve vybraných tématech.

Na krajské úrovni je kultura vnímána v souvislosti s ekonomickým rozvojem i zvyšováním sociální soudržnosti, přičemž dokumenty kládou důraz na rozvoj cestovního ruchu, neziskového sektoru a dobrovolnictví. Přesto zde chybí komplexní strategie, která by sjednotila přístup ke kultuře a kreativitě na krajské úrovni.

Mezi 11 zkoumanými oblastmi KKO (architektura, design, film a video, hudba, knihy a tisk, kulturní dědictví, reklama, scénické umění, umělecká řemesla, umělecké vzdělávání, výtvarné umění) výrazně dominují umělecká řemesla (38,4 %), méně už výtvarné umění (téměř 12,9 %), architektura (12,3 %) a knihy a tisk (10,6 %). Subjekty jsou koncentrovány především do Pardubic (24,8 % subjektů), Chrudimi (5,5 %) a Litomyšle (4,2 %) a dalších ORP, nicméně 44 % subjektů sídlí mimo ORP. V přepočtu na 10 000 obyvatel je největší počet subjektů s pěti a více zaměstnanci v Litomyšli (10), Hlinsku a Chrudimi (8).

Ve všech SO ORP dominují již zmiňovaná umělecká řemesla, nicméně při porovnání podílu subjektů (dále v odstavci uvažujeme pouze subjekty se zaměstnanci, neboť data o nich jsou dle metodiky důkladněji

očištěná) v SO ORP na celkovém počtu subjektů KKO v kraji, řemesla v některých regionech ztrácejí na významu a výrazně převažuje architektura v SO ORP Pardubice (subjekty z Pardubicka tvoří 35 % KKO, přitom je v tomto SO ORP 63 % všech architektů), hudba (65 %), reklama (71 %) a výtvarné umění (73 %) taktéž na Pardubicku, kulturní dědictví v SO ORP Česká Třebová (3 % / 8 %) a Polička (2 % / 6 %), scénická umění na Lanškrounsku (4 % / 11 %) a Orlickoústecku (3 % / 11 %) a umělecké vzdělávání v SO ORP Moravská Třebová a Polička (2 % / 6 %). Oslabení uměleckých řemesel je dáno velkým počtem subjektů v tomto odvětví, které nemají zaměstnance. Zároveň v případě, že uvažujeme i subjekty bez zaměstnanců, dochází k větší dominanci některých odvětví mimo SO ORP Pardubice (design v SO ORP Česká Třebová, film a video na Pardubicku, Přeloučsku a Svitavsku, hudba na Poličsku, scénická umění na Lanškrounsku a umělecké vzdělávání na Orlickoústecku a v SO ORP Vysoké Mýto).

Ve většině odvětví KKO převažují podnikající fyzické osoby, jinak je tomu pouze ve scénickém umění a uměleckém vzdělávání, což je typické. Netypická je však situace v kulturním dědictví, kde v Pardubickém kraji převládají také fyzické osoby (60 % subjektů). Rozložení subjektů do odvětví dle právní formy částečně odpovídají i kategorie počtu zaměstnanců, kdy podnikající fyzické osoby zaměstnance často nemají. Zaměstnance mají především subjekty z uměleckého vzdělávání, scénických umění, filmu a videa a kulturního dědictví.

V kraji pracuje v KKO okolo 2,5 % ekonomicky aktivních obyvatel, podíl zaměstnaných v KKO na celkovém počtu zaměstnaných v kraji je však málo přes 1 %. To je dáno vysokým počtem subjektů bez zaměstnanců.

Významnými zaměstnavateli jsou především soukromé firmy, které jsou zařazeny do kategorie uměleckých řemesel, (např. Ravensburger Karton, s.r.o., BOHEMIA RINGS,

s.r.o., a ELECTROPOLI Czech Republic, s.r.o., a Umdasch Story Design, s.r.o.), které často sídlí mimo Pardubice a některé i mimo ORP. Tito přední zaměstnavatelé však mají na rozdíl od OSVČ vysoký podíl nekreativních zaměstnanců a s tím je třeba při plánování opatření ve Strategii počítat.

Významné veřejnoprávní subjekty jsou umístěny pouze v Pardubicích (Východočeské divadlo Pardubice, Krajská knihovna v Pardubicích Východočeské muzeum v Pardubicích) a v ORP (např. regionální muzea). Veřejný sektor však doplňuje také síť ZUŠ, která zaměstnává umělce a kreativce i v menších sídlech.

V kraji působí Fakulta restaurování Univerzity Pardubice v Litomyšli, která se nachází v těsné blízkosti Zámeckého návrší a památky UNESCO, Konzervatoř Pardubice, 2 střední umělecké školy a dalších 7 středních škol, které nabízejí umělecky zaměřený obor. Střední umělecké školy zřizuje převážně kraj, střední školy s uměleckým oborem zřizuje kraj napůl se soukromíky. Umělecké a kreativní obory navštěvovalo v roce 2023 téměř 2 400 žáků, tedy 8,4 % všech žáků středních škol a konzervatoře v kraji. Vývoj počtu žáků, především v KKO oborech design a architektura odpovídá populačnímu vývoji ve věkové skupině 15–18 let, která v posledních dvou sledovaných letech výrazně narostla. Tento nárůst absorbovaly krajské školy, které si ponechaly volné kapacity ve slabších letech a nyní je zaplnily. Školy jsou koncentrovány především do Pardubic a okolí, Ústí nad Orlicí a Litomyšle, na jihu a jihovýchodě kraje nabídka vzdělávání v kreativních oborech chybí. Dostupné jsou však školy v Olomouckém a Jihomoravském kraji.

Související rozvojové potenciály a problémy

POTENCIÁLY	PROBLÉMY
• Na území kraje existují prostory pro podporu podnikání a KKO. • Pro kreativce jsou dostupné nástroje podpory podnikání podnikatelského inkubátoru P-PINK, které se zaměřují i na malé podnikatele, kteří představují převládající segment KKO, je zde také snaha je přilákat. • V P-PINKu existuje poradenství, jak se pohybovat v prostředí CzechInvestu a dotačních programů. • V kraji lze najít platformy, které začínají být spojovány s KKO v kontextu „značky regionu“, region také začíná využívat témata KKO. • V rámci Destinační společnosti Východní Čechy existuje filmová kancelář. • Mapování KKO v kraji ve spolupráci kraje a Univerzity Pardubice – budování regionálního know-how. • KKO zaměstnávají asi 2,5 % ekonomicky aktivního obyvatelstva v kraji a v některých odvětvích vyrovnávají regionální disparitu. • Zájem kraje o zapracování tématu rozvoje kulturních a kreativních odvětví v rámci Regionální inovační strategie. • Na území kraje je Fakulta restaurování UPCE, která se přímo zaměřuje na obory KKO a zároveň přispívá svojí expertizou k obnově kulturního dědictví v kraji. Ekonomicko-správní fakulta se KKO věnuje jako tématu v kontextu místní i globální ekonomiky. • Střední školy, které jsou zaměřené na obory KKO, registrují zvyšování zájmu, roste zájem žáků o obory v oblasti architektura a design. • Umělecké obory pokrývají silné ročníky žáků lépe než střední školy v kraji celkově. • Počet žáků vzrostl v posledních dvou letech (silné ročníky) s převahou na krajských uměleckých školách a oborech, nikoliv na soukromých, školy využily existující volné kapacity.	• Firmy v kraji často nerozumí přínosům spolupráce s kreativci, spolupráce kreativců a firem je někdy obtížná. • Kraj nemá institucionální nástroje podpory zaměřené cíleně na KKO v rámci rozvojové agentury nebo krajského inkubátoru. • V kraji zatím neexistuje síť partnerů pro podporu KKO. • Téma rozvoje KKO zatím není podstatné v komunikaci kraje s obcemi. • Kraj až na výjimky (žinylka) nemá podchycené regionální firmy KKO, o kterých by věděl a uměl je prezentovat v rámci „značky kraje“. • Podnikatelé ani samospráva často nevědí, jak spolupracovat s uměleckoprůmyslovými školami. V kraji také není dostupná podpora pro zapojení absolventů ve firmách. • Z důvodu malých kapacit internátů nelze pokrýt poptávku po nabídce oborů KKO na středních školách ze strany studentů z jiných regionů, kterou školy registrují. Chybí také ubytování pro odborníky. • Školy v Pardubickém kraji mají nedostatek odborníků v oblasti uměleckých řemesel. • Pokud se studenti oborů KKO dostanou do větších měst, tak tam zůstanou a nevrátí se zpět. • Samosprávy často nevnímají aktéry KKO jako potenciální partnery pro dočasné využití nevyužitých areálů a budov v jejich vlastnictví. Tato problematika není zmapována – není jasné, zda je skutečně poptávka ze strany aktérů KKO, či zda je na straně samospráv ochota, zájem a představitost spolupracovat s aktéry KKO. • Počet žáků uměleckých oborů s výjimkou architektury a designu stagnuje nebo klesá. • Na jihu a jihovýchodě regionu chybí nabídka studia kreativních oborů na středních školách, žákům jsou však dostupné školy v sousedních krajích.

OBLAST C/ KULTURNÍ A KREATIVNÍ ODVĚTVÍ

Vize: Kulturní a kreativní odvětví jsou rozvíjející se a odolnou součástí regionální ekonomiky.

Aktéři kulturních a kreativních odvětví mají v kraji dostatek příležitostí a jsou motivováni v kraji žít a podnikat. Jsou považováni za důležité partnery, kteří mají nápady, jak rozvíjet společenství a místa, kde žijí. Systematická pozornost je věnována zkoumání možností využití kreativní ekonomiky pro zlepšení situace v socioekonomicky slabších územích.

DOPORUČENÉ INDIKÁTORY OBLASTI

Počet subjektů v jednotlivých SO ORP / Trend: rostoucí / Zdroj dat: Mapování KKO a jeho aktualizace / Držitel dat: Odbor rozvoje a investic, ČSÚ, pokud bude aktualizovat + nové zdroje díky novému výkaznictví / Vstupní data analyzována: ANO

Počet pracujících v jednotlivých SO ORP v poměru k počtu ekonomicky aktivních osob / Trend: rostoucí / Zdroj dat: Mapování KKO a jeho aktualizace / Držitel dat: Odbor rozvoje a investic, ČSÚ, pokud bude aktualizovat + nové zdroje díky novému výkaznictví / Vstupní data analyzována: ANO

STRATEGICKÝ CÍL C1: Kraj buduje regionální znalost kulturních a kreativních odvětví v území i povědomí o trendech

Opatření	Vazba na opatření	Realizátor (odpovědný za realizaci)	Spolupráce interní	Spolupráce externí
C1.1 Zajištění opakovaného a aktualizovaného sledování a vyhodnocování kvantitativních i kvalitativních dat a trendů v KKO	C2.2, C3.1	Odbor rozvoje a investic	Odbor kultury, sportu a cestovního ruchu	RRA PK
C1.2 Systematická spolupráce a komunikace s relevantními orgány na úrovni státu a meziregionální spolupráce v oblasti KKO	C2.1, C2.3, C2.4	Odbor rozvoje a investic Odbor kultury, sportu a cestovního ruchu	Zřizované organizace	
C1.3 Podpora systematické spolupráce s národními oborovými platformami v oblasti KKO na úrovni regionu	A3.3	Odbor rozvoje a investic Odbor kultury, sportu a cestovního ruchu	Zřizované organizace v oblasti kultury	

Doporučené indikátory cíle: 1/ Aktualizované datové sady subjektů KKO 2/ Aktualizovaná analytika KKO / Zdroj dat: Odbor rozvoje a investic

STRATEGICKÝ CÍL C2: V kraji existuje funkční ekosystém rozvoje KKO na úrovni kraje i obcí

Opatření	Vazba na opatření	Realizátor (odpovědný za realizaci)	Spolupráce interní	Spolupráce externí
C2.1 Propsání podpory KKO do všech relevantních dokumentů na úrovni kraje, včetně RIS	C1.2	Odbor rozvoje a investic	Věcně příslušné odbory k jednotlivým strategiím	
C2.2 Do platform spolupráce kraje s obcemi vnést tematiku KKO s cílem informovat o možnostech rozvoje kreativní ekonomiky	A1.3, C1.1, C2.3, C2.4, C2.5, C3.3, D1.2, E1.5	Odbor rozvoje a investic	Zřizované organizace	RRA PK Destinační společnost Východní Čechy
C2.3 Rozvíjení finančních a nefinančních nástrojů podpory kreativních firem a kreativců	C1.2, C2.2, C3.2	Odbor rozvoje a investic P-PINK	Ve spolupráci s relevantními odbory	Czech Invest
C2.4 Zajištění nástrojů spolupráce kreativců a kreativních firem s firmami i neziskovým sektorem působícími v jiných odvětvích za účelem posílení jejich konkurenceschopnosti	A1.3, A3.2, A3.5, C1.2, C2.2, C3.2	P-PINK	Odbor rozvoje a investic	
C2.5 Podpora rozvoje nástrojů spolupráce kreativců s obcemi	B2.2, C2.2	Odbor rozvoje a investic	Odbor kultury, sportu a cestovního ruchu	RRA PK Obce MAS

Doporučené indikátory cíle: 1/ Nástroje existují 2/ Počet uživatelů nástrojů na podporu KKO (kreativci a firmy)
Zdroj dat: držitelé nástrojů podpory, RRA PK, P-PINK

STRATEGICKÝ CÍL C3: Univerzita i střední školy jsou lůňní mladých podnikavých profesionálů, kteří zůstávají na území kraje nebo se do něj vracejí

Opatření	Vazba na opatření	Realizátor (odpovědný za realizaci)	Spolupráce interní	Spolupráce externí
C3.1 Rozvíjení spolupráce kraje a relevantních fakult UPCE, které mají obory KKO, a krajských organizací na konkrétních projektech	A3.2, B1.1, C1.1	Odbor rozvoje a investic P-PINK	Zřizované organizace	Univerzita Pardubice
C3.2 Rozvíjení podnikatelských dovedností čerstvých absolventů středních a vysokých škol v oborech spojených s kulturními a kreativními odvětvími	C2.3, C2.4	Odbor rozvoje a investic P-PINK	Odbor školství Školy zřizované krajem	Univerzita Pardubice Soukromé střední školy
C3.3 Podpora spolupráce středních škol s firmami a obcemi	A3.2, C2.2	Odbor rozvoje a investic P-PINK	Odbor školství Školy zřizované krajem	Soukromé střední školy

Doporučené indikátory cíle: 1/ Počet studujících 2/ Počet soutěží (olympiád) pořádaných ve spolupráci škol a firem
Zdroj dat: střední školy zřizované krajem (školy ta data ovšem běžně nesbírají)

D Kultura a vzdělávání

Analytická východiska

V kraji se 451 obcemi je 420 knihoven, z toho 15 specializovaných. Hlavní koordinační a metodickou funkci zajišťuje Krajská knihovna v Pardubicích (KKPCE), výkon regionálních funkcí pak městské knihovny v Chrudimi, Ústí nad Orlicí a Svitavách a KKPCE.

K dispozici je 30 základních uměleckých škol (ZUŠ) a 18 domů dětí a mládeže (DDM), které zřizují v drtivé většině obce. Zatímco střední školy, vysoká škola a DDM jsou umístěny především v ORP, ZUŠ jsou rovnoměrně rozprostřeny v celém kraji.

V ZUŠ výrazně převládají dívky, tvoří v průměru 72 % žactva napříč krajem. V kraji je také vysoký podíl dětí a mladistvých (5 až 18 let) navštěvujících ZUŠ, v SO ORP Králíky navštěvuje ZUŠ dokonce každá druhá dívka. V polovině SO ORP jsou základní umělecké školy zaplněny z více než 96 %, v ostatních mají volné kapacity. Ve většině SO ORP převažuje hudební individuálně skupinový obor. Počet dospělých studujících ZUŠ je minimální.

Počet vyučujících v jednotlivých oborech ZUŠ víceméně odpovídá počtu žáků v oborech, s výjimkou SO ORP Králíky. Interních vyučujících je v kraji 751, převažují ženy, průměrný úvazek vyučujících je 0,7. Externích učitelů je v celém kraji 24 a v přepočtu na celý úvazek pouze 5,2.

Střediska volného času (DDM) mají nižší účast na aktivitách než ZUŠ, příčina může být na straně nabídky i poptávky (nelze z dostupných dat určit). DDM navštěvuje v průměru 18 % dětí v relevantní věkové skupině. Dívky převažují, ale ne tak výrazně jako v ZUŠ. Táborová a spontánní činnost má vysokou účast v SO ORP s vyšším podílem dětí a žáků v DDM.

Střediska volného času zaměstnávají především externisty, kteří pracují v průměru na 0,05 úvazku. Naopak interní zaměstnanci vykonávají v průměru 0,9 úvazku.

Nabídku kulturního programu pro školy v místě sídla, především těch v ORP, zástupci krajských škol hodnotí pozitivně. Dotazníkové šetření na toto téma se zúčastnilo 58 škol z 65. Školy navštěvují především památky, muzea a divadla, rády by více chodily také za designem, literaturou, živou hudbou (mimo vážné hudby), divadlem a výtvarným uměním. S kvalitou nabízeného programu jsou školy také většinou spokojeny, rezervy vidí pouze u filmu a audiovize, výtvarného a vizuálního umění a živé hudby.

Informace o kulturním programu získávají školy především emailem nebo z letáků a plakátů. Při výběru kulturního programu se školy rozhodují především podle dopravní dostupnosti, termínu konání akce, výše vstupného a předchozí zkušenosti s poskytovatelem programu.

Kulturní program školy navštěvují nejčastěji ve městě, kde se škola nachází nebo přímo ve škole. Program přímo ve škole je sice příležitostí pro umělce, ale může postrádat nácvik kulturního chování, jeden z hlavních cílů návštěvy. Naopak oblíbenost návštěv v domovském městě ukazuje na potřebu budování kulturní infrastruktury i v menších sídlech.

Větší atraktivitu než Pardubice nebo jiná místa v kraji má pro školy kulturní nabídka v Praze. Pardubice jsou oblíbené hlavně u škol s uměleckým zaměřením a u škol, které mají do města dobré vlakové spojení. Komplikovaná doprava je totiž vedle vysokého vstupného a nedostatku času jednou z hlavních bariér návštěvy. Pokud je pro žáka překážkou výše vstupného, 37 škol situaci vyřeší z třídních, školních nebo mimoškolních zdrojů, ve 29 případech zůstane v jiné třídě nebo doma.

Obrázek 18 Program pro děti v rámci festivalu Výtvarné Hliněčko. zdroj: (Městské muzeum a galerie Hlinsko, 2024)

Obrázek 17 Program pro rodiče s dětmi v městské knihovně ve Svitavách. zdroj: (FB Městské knihovny ve Svitavách, 2024)

Související rozvojové potenciály a problémy

POTENCIÁLY	PROBLÉMY
• Síť kulturní infrastruktury po celém území – hustá knihovní síť, digitalizovaná kina, rovnoměrné rozmístění ZUŠ. • Vysoká poptávka po uměleckém vzdělávání dětí a mládeže – v kraji je vysoký podíl dětí, které navštěvují ZUŠ (výrazně převládají dívky) a DDM. • ZUŠ snižují regionální disparity, jsou rovnoměrně rozmístěny a poskytují vzdělání i stabilní zaměstnání. • Školy navštěvují kulturní akce a jsou ochotny za nimi dojíždět. • Dobrá nabídka kulturních a kulturně-vzdělávacích programů pro školy. • Funguje spolupráce a komunikace aktérů kultury a vzdělávání i nabídka kulturně-vzdělávacích programů pro školy, školy také více vnímají kulturní instituce jako partnery vzdělávání. • Město Pardubice podporuje tzv. kreativní učení, na které získalo prostředky z Národního plánu obnovy. Jde o spolupráci učitelů a umělců ve vybraných předmětech přímo ve školách. • V Pardubicích působí organizace Sféra, které se věnuje inovativním způsobům zprostředkování učiva technického zaměření v prostorech vybavených moderními technologiemi. • Financování knihoven je funkčně nastaveno, knihovny dostávají příspěvky od zřizovatele a dotace od kraje, Ministerstva kultury a místních akčních skupin. Pověřené knihovny také dostávají příspěvky od kraje na výkon regionálních funkcí.	• Nabídka kapacit uměleckého vzdělávání v ZUŠ pravděpodobně zaostává za poptávkou. • Ve školách existují sociální bariéry návštěvy kulturních akcí a není jednoznačná dohoda na tom, jak tyto bariéry řešit. • Nedostatky v institucionálním nastavení na úrovni státu a komunikace státu a krajů v oblasti propojování vzdělávání a kultury. • Stále nedostatečné povědomí u veřejnosti i politické reprezentace o měnící se roli knihoven na komunitní instituce, které vytvářejí znalostní bázi, otevřené prostředí pro všechny a podhoubí pro odolnost občanské společnosti. • Děti dostatečně nevyužívají instituce jako místo pro trávení volného času jen tak. • Dotace pro soukromé subjekty, které působí v oblasti kultury a vzdělávání jsou nízké. • Aktéři kulturního vzdělávání se potýkají se špatnou propagací z důvodu nedostatku financí, kapacity jim chybí i na jiné administrativní pozice.

OBLAST D/ KULTURA A VZDĚLÁVÁNÍ

Vize: Kulturní instituce slouží jako kulturní a vzdělávací centra a kreativita je součástí vzdělávání.

V kraji se rozvíjí spolupráce kulturních a vzdělávacích organizací. Nabídka kulturních organizací je samozřejmou součástí vzdělávání v každém věku. Projekty šité na míru potřebám škol přímo v jejich prostředí jsou experimentálně rozvíjeny a podporovány. Zvláštní důraz je kladen na dostupnost kultury pro děti a mladé lidi v socioekonomicky slabších územích.

DOPORUČENÉ INDIKÁTORY OBLASTI

Počet návštěvníků vzdělávacích programů ve veřejných kulturních organizacích na území kraje zřizovaných krajem i obcemi, zvlášť sledovat školy a mládež / Trend: rostoucí / Zdroj dat: NIPOS (je nutné zajistit souhlasy organizací s poskytnutím dat) / Držitel dat: NIPOS / Vstupní data analyzována: NE

STRATEGICKÝ CÍL D1: Děti i učitelé mají přístup ke kreativnímu vzdělávání, spolupráce kulturních a vzdělávacích institucí je prostupná

Opatření	Vazba na opatření	Realizátor (odpovědný za realizaci)	Spolupráce interní	Spolupráce externí
D1.1 Podpora kreativního učení na úrovni kraje v návaznosti na trend započatý projekty kreativního učení financované z Národního plánu obnovy	B2.2, D1.2, E1.5, E2.4	Odbor kultury, sportu a cestovního ruchu Odbor školství	Zřizované organizace v oblasti kultury a školství	RRA PK Centrum celoživotního vzdělávání MAS Obce ZŠ Oddělení kultury a cestovního ruchu MMP Sféra Společnost pro kreativitu ve vzdělávání
D1.2 Zvyšování povědomí o významu propojování kultury a vzdělávání směrem ke školám i obcím	A3.4, C2.2, E1.5	Odbor kultury, sportu a cestovního ruchu	Zřizované organizace v oblasti kultury a školství Odbor školství	RRA PK MAS Sféra Platforma uměním
D1.3 Podpora škol v návštěvě kulturního programu	A3.4, D2.1, E1.5	Odbor kultury, sportu a cestovního ruchu Odbor školství		Kulturní organizace v kraji

Doporučené indikátory cíle: 1/ Počet společných projektů kulturních organizací a škol / Zdroj dat: sledování spoluprací skrze nástroje podpory, např. dotační řízení

STRATEGICKÝ CÍL D2: Kulturní organizace nabízí kvalitní programy a zázemí propojující kulturu a vzdělávání

Opatření	Vazba na opatření	Realizátor (odpovědný za realizaci)	Spolupráce interní	Spolupráce externí
D2.1 Podpora rozvoje kvalitních programů v kulturních organizacích na pomezí kultury a vzdělávání.	D1.3	Odbor kultury, sportu a cestovního ruchu	Zřizované organizace v oblasti kultury a školství	
D2.2 Posilování zázemí kulturních organizací jako center komunit a vzdělávání	A3.4, E2.3, E2.4	Odbor kultury, sportu a cestovního ruchu	Krajská knihovna, pověřené knihovny Odbor rozvoje a investic	Kulturní centra v kraji MAS

Doporučené indikátory cíle: 1/ Počet edukačních programů ve veřejných kulturních organizacích / Zdroj dat: NIPOS

Obrázek 19 Představení v rámci divadelního festivalu MimeFest. zdroj: (MIMEFEST, 2023)

E Živé umění

Analytická východiska

Všech 12 divadelních budov v kraji se nachází v ORP. Největší divadelní sál je v Litomyšli a pojme 670 diváků. Vlastní soubor má pouze Východočeské divadlo Pardubice. Kulturních domů a sálů bylo v obcích nad 1 000 obyvatel identifikováno 58. Sokoloven, které také často slouží jako zázemí pro živé umění, se v kraji nachází 64, jejich rozmístění na území kraje je nerovnoměrné. Stálých kin, která jsou zázemím zejména pro filmovou distribuci, nicméně slouží i pro živá vystoupení, je v kraji 28, z toho 24 digitalizovaných. V Pardubicích jsou 3 kina, 2 v Heřmanově Městci, Chrudimí a Ústí nad Orlicí a v ostatních ORP po jednom. V kraji je k dispozici také 21 galerií (výstavních prostorů), většina z nich v Pardubicích (8) a Litomyšli (5).

Při rešerši kulturních událostí regionálního a vyššího významu s delší tradicí bylo identifikováno 52 kulturních akcí, které pokrývají širokou škálu žánrů. Utváří stabilní „opakovaný kulturní kalendář“, který se podílí na formování značky kraje a zvyšuje jeho atraktivitu.

Větší akce nadregionálního i celonárodního významu jsou zaměřeny na letní turistickou sezónu, což je výhodné pro cestovní ruch. Jde zejména o festivaly, často open air. V kategorii 20–30 tis. návštěvníků jsou pouze 3 akce z celkového počtu. V kalendáři jsou také méně zastoupeny akce mezinárodního a přeshraničního významu. Větší převaha je naopak u akcí regionálního významu s nižší návštěvností. Poslední akce, kterou lze zařadit mezi akce regionálního významu, vznikla v roce 2018. Více než 50 % akcí organizují příspěvkové organizace obcí nebo obce samostatné.

Nejčastějším typem krajské podpory akcí „opakujícího se kulturního kalendáře“ jsou programové dotace, podporovány jsou především hudební akce. Významné akce, které dosáhnou na krajskou podporu, se koncentrují především na západě regionu s výjimkou Smetanovy Litomyšle, která se koná v zámku Litomyšl, památce UNESCO.

V kraji se tedy konají významné akce, které mají tradici a představují potenciál pro značku regionu a rozvoj cestovního ruchu. Je ovšem důležité zaměřit se na silnější podporu s ohledem na jednotlivé části území a vytvářet prostor pro vznik dalších akcí.

Výše dotačních programů a fondů pro oblast kultury v Pardubickém kraji v absolutních číslech roste. Podíl na všech dotacích byl konstantní až na výrazné snížení v roce 2021 v důsledku pandemie covid-19. Podíl dotací na kulturu na celkových dotacích byl v letech 2014–2023 v průměru 15,6 %. Míra inflace k roku 2015 byla v roce 2023 47 %. Mezi lety 2015 a 2023 se programové dotace na kulturu navýšily o 56 %.

Kraj disponuje standardními nástroji podpory kultury. Kapacity kraje nebo jeho organizací je možné posilovat pro koncepční práci i podporu síťování aktérů napříč veřejným, soukromým, akademickým i nevládním sektorem.

Pardubický kraj však nedisponuje inovativními nástroji podpory profesionální nezřizované scény, které si kladou za cíl rozvoj excelence a principiálně by navazovaly na charakter dotačních výzev i roli Ministerstva kultury a přenášely tento princip do území.

Obrázek 21 Hudební vystoupení v rámci festivalu Přehradý fest. zdroj: (Přehradýfest.cz, 2023)

Obrázek 20 Orchester soutěžících Kocianovy houslové soutěže pod taktovkou Pavla Šporcla. zdroj: (Operaplus.cz, 2021)

Související rozvojové potenciály a problémy

POTENCIÁLY	PROBLÉMY
- Nabídka významných, místně unikátních akcí živého umění regionálního, až mezinárodního významu, zejména festivalů změřených na letní turistickou sezónu, které jsou dlouhodobě součástí kulturní nabídky kraje. - V pořádání kulturních akcí je podobně aktivní veřejný sektor i občanská společnost, funguje spolupráce se spolky, obcemi, dalšími odvětvími i mezi aktéry navzájem. - Síť kulturní infrastruktury po celém území – hustá knihovni síť, digitalizovaná kina, rovnoměrné rozmístění ZUŠ. Knihovny i ZUŠ v kraji jsou dobře propojeny přes funkční profesní sítě. - Na území kraje existuje řada příkladů obcí, které rekonstruují kulturní domy nebo se pouštějí do novostaveb, čímž se starají o zázemí pro živé umění, existují také příklady dobré praxe zapojení managementu kulturní organizace do přípravy architektonického řešení a naslouchání potřebám provozu. - V kraji existují příklady nástrojů podpory výjezdů klíčových aktérů v oblasti živého umění, jejichž provoz je nákladný, do regionu (Komorní filharmonie i Východočeské divadlo dostávají od kraje i města finance na dopravu za publikem). - Na úrovni kraje je funkční dotační systém zejména v oblasti jednoletých programových dotací.	- Značka kraje je v dokumentech i vizuálním stylu založena spíše na sportu a dopravě, ačkoliv silnou značku představují např. festival vážné hudby Smetanova Litomyšl na zámku, který je součástí kulturního dědictví UNESCO, i město Litomyšl jako takové. - Akteři vnímají deficity v kapacitách, znalostech i koordinaci v oblasti propagace, marketingu a komunikace v organizacích i v obcích. Na propagaci často chybí lidé i finance, akce se překrývají. - Na úrovni kraje zatím není využívána strategie cestovního ruchu jako nástroj řízení. - Významné akce kulturního kalendáře s přesahem, které také dosáhnou na finanční podporu Pardubického kraje, se koncentrují spíše na západě území, výjimku tvoří Smetanova Litomyšl. - Alokace na akce v dotačním řízení roste spíše pomalu vzhledem k růstu nákladů v posledních letech. - Na území kraje jsou obce i na úrovni ORP, včetně krajské metropole, kde je kulturní infrastruktura nevyhovující nebo vůbec neexistuje. Realizace některých nových projektů je zadávána bez dostatečného zohlednění provozních potřeb a komunikace s managementem organizací ve fázi zadání. - Kulturní centra mají vysoké náklady na pořízení i průběžnou obnovu technologií, které jsou v současné době nutnou podmínkou kvalitního diváckého zážitku v oblasti živého umění. - Prostředky na mzdy v kulturních organizacích jsou celkově nízké. V oblasti živého umění jsou vysoké nároky na pracovní sílu, včetně technických profesí, která často nemá zástup, lidé často vyhoří. - Zřizovatelé kulturních center (obce) mají různý přístup k nárokům na soběstačnost institucí a od toho se odvíjí i program instituce, zřizovatelé také organizace často posuzují jenom kvantitativními kritérii, instituce je často závislá na prostorech, které je schopna pronajmout. - Slabé profesní sítě v oblasti živého umění v kraji, nedostatečné sdílení zkušeností mezi aktéry. - Slabší zapojení mladých lidí do kulturního života v obcích, jedním z důvodů je majoritní přijímání kulturního obsahu skrze nové technologie. - Silný „vývoz kultury“ z Prahy a velkých měst, nedostatečné příležitosti pro vznik kvalitního obsahu v menších městech.

OBLAST E/ ŽIVÉ UMĚNÍ

Vize: Živé umění je dostupné v dobré kvalitě ve všech částech kraje a je součástí marketingu kraje.

V kraji se i nadále rozvíjí dostupná kulturní infrastruktura různých žánrů pro všechny vrstvy obyvatel. Aktéři jsou motivováni pořádat akce s kvalitním obsahem na celém území, jsou dobře zasíťováni a podporováni ve sdílení zkušeností. Kulturní organizace mají podporu v tom, aby se zapojovaly do aktivace místních společenství se specifickým důrazem na socioekonomicky slabší území.

DOPORUČENÉ INDIKÁTORY OBLASTI

Návštěvnost kulturních center v ORP / Trend: rostoucí / Zdroj dat: NIPOS / Držitel dat: NIPOS / Vstupní data analyzována: NE

Výše dotací na kulturu v poměru k inflaci / Trend: stabilní / Zdroj dat: monitoring dotací krajského úřadu / Držitel dat: Krajský úřad, ČSÚ / Vstupní data analyzována: ANO (inflaci je možné dopočítat)

STRATEGICKÝ CÍL E1: Kraj systematicky podporuje profesionální uměleckou tvorbu a prezentaci živého umění

Opatření	Vazba na opatření	Realizátor (odpovědný za realizaci)	Spolupráce interní	Spolupráce externí
E1.1 Rozvoj nástrojů finanční i nefinanční podpory (metodická podpora, rezidence, tvůrčí stipendia, advokacie na úrovni MKČR) profesionální tvorby a prezentace	E1.2, E2.1, E2.3	Odbor kultury, sportu a cestovního ruchu	Zřizované organizace v kultuře	Centrum uměleckých aktivit KHK AKCe IDU - IU
E1.2 Podpora příležitostí k setkávání, vzdělávání, sdílení dobré praxe aktérů kultury z veřejného, neziskového i soukromého sektoru	E1.1, E1.3	Odbor kultury, sportu a cestovního ruchu	Odbor rozvoje a investic	Destinační společnost Východní Čechy AKCe Nová Síť MAS
E1.3 Posilování spolupráce aktérů živého umění a cestovního ruchu na rozvoji značky i lokální i celokrajské nabídky pro kulturní turismus	A1.2, A3.5, E1.2	Odbor kultury, sportu a cestovního ruchu	Odbor rozvoje a investic	MAS
E1.4 Podpora kvalitního rozvoje kulturní infrastruktury a technologického zázemí organizací v kraji s ohledem na území, ve kterých nezřizuje příspěvkové organizace	B2.2, E2.3	Odbor rozvoje a investic Odbor kultury, sportu a cestovního ruchu		RRA PK MAS
E1.5 Podpora obcí v rozvíjení strategického přístupu ke kultuře a jejího využití pro rozvoj obcí	C2.2, D1.1, D1.2, D1.3	Odbor rozvoje a investic	Odbor kultury, sportu a cestovního ruchu Zřizované organizace v kultuře	MAS

Doporučené indikátory cíle: 1/Výše finanční alokace na dotační řízení 2/ Poměr podpory z dotačního řízení pro profesionální subjekty / Zdroj dat: dotační řízení

STRATEGICKÝ CÍL E2: Kraj podporuje kulturní organizace v rozvoji publika a aktivizaci obyvatel nástroji kultury a umění

Opatření	Vazba na opatření	Realizátor (odpovědný za realizaci)	Spolupráce interní	Spolupráce externí
E2.1 Rozvoj aktivit a nástrojů na zapojení mladých lidí v kraji do kulturního života ve spolupráci s kulturními organizacemi	A1.1, A3.2, B2.4, E1.2, E2.2, E2.4, E2.5	Odbor kultury, sportu a cestovního ruchu	Odbor školství ZUŠ	Kulturní organizace na území kraje platforma uMěním
E2.2 Podpora spolupráce ZUŠ a aktérů živého umění za účelem posilování místního tvůrčího podhoubí	E2.1	Odbor kultury, sportu a cestovního ruchu	Odbor školství ZUŠ	Kulturní organizace na území kraje ZUŠ
E2.3 Posilování dostupnosti kultury pro specifické cílové skupiny, které mohou být různým způsobem znevýhodněné	D2.2, E1.1, E1.4, E2.5	Odbor kultury, sportu a cestovního ruchu	Odbor školství Odbor sociálních věcí	Kulturní organizace na území kraje
E2.4 Podpora specifických projektů organizací k aktivizaci obyvatel na socioekonomicky slabších územích	A1.1, A3.2, D1.1, D2.2, E2.1, E2.3, E2.4, E2.5	Odbor kultury, sportu a cestovního ruchu	Odbor školství Odbor sociálních věcí	Kulturní organizace na území kraje MAS
E2.5 Posilování dobré znalosti publika, jeho nových potřeb v reakci na společenské trendy		Odbor kultury, sportu a cestovního ruchu	Odbor školství Odbor sociálních věcí	Kulturní organizace a asociace

Doporučené indikátory cíle: 1/Počet typových projektů v dotačních programech / Zdroj dat: dotační řízení

Obrázek 22 Masopust na zámku Moravská Třebová. zdroj: (Moravská třebová, 2025)

4 Pravidla implementace

Úvod

Implementační pravidla tvoří nedílnou část Strategie rozvoje a podpory kulturních a kreativních odvětví v Pardubickém kraji (Strategie).

Realizace Strategie a proces strategického řízení představují nároky nejen pro Odbor kultury, sportu a cestovního ruchu (OKSCR) a organizace zřizované nebo založené Pardubickým krajem, které se budou podílet na plnění vybraných cílů a opatření. Tento proces vyžaduje také úzkou spolupráci mezi jednotlivými odbory krajského úřadu, zejména odborem zodpovědným za rozvoj, investice a školství. Zavedení kvalitního strategického řízení při realizaci Strategie je klíčové pro efektivní využívání lidských a finančních zdrojů.

Pro úspěšné naplnění Strategie je zásadní správně nastavit její implementační pravidla a ukotvit proces řízení na OKSCR v souladu se strategickým řízením na krajském úřadě.

Pro efektivní fungování strategického řízení je klíčové, aby všichni zaměstnanci krajského úřadu a krajských organizací, kteří se budou podílet na jeho realizaci, rozuměli principům a obsahu Strategie. Zároveň je důležité, aby se se Strategií ztotožnili členové Rady, Zastupitelstva a dalších orgánů Pardubického kraje. Základem úspěšné realizace a kvalitních výsledků je vzájemný respekt a konstruktivní spolupráce všech zúčastněných stran.

Pravidla implementace vychází z doporučení Metodiky přípravy veřejných strategií Ministerstva pro místní rozvoj.

Aktéři implementace Strategie

Koordinátor naplňování Strategie

Implementaci Strategie řídí externí koordinátor/ka spolupracující s Odborem kultury, sportu a cestovního ruchu. Koordinátor/ka průběžně koordinuje svou činnost s vedoucí/m odboru a se členem Rady Pardubického kraje, který je pověřen gescí kultury a rozvoje kraje. Koordinátor/ka dále stanovuje konkrétní termíny pro setkávání pracovní skupiny pro jednotlivé fáze procesu implementace.

Rada Pardubického kraje

Rada Pardubického kraje hraje roli řídicí skupiny. Je garantem řízení Strategie, je hlavním aktérem její implementace. Má výlučnou pravomoc schvalovat výslednou podobu Akčního plánu na základě doporučení pracovní skupiny. Dále má pravomoc vyhodnocovat Strategii a její implementaci a také schvalovat změny Strategie (viz kap 5.5.)

Pracovní skupina

Pracovní skupina slouží jako koordinační orgán pro naplňování Strategie dle Akčního plánu. Podílí se na vyhodnocení Akčního plánu předešlého a spolupracuje na přípravě Akčního plánu budoucího. Připravuje také podklady pro změnu Strategie.

Jejími členy jsou příslušní gesční radní, vedoucí odborů, které jsou zainteresovány v naplňování Strategie, ředitelé zřizovaných organizací, případně další aktéři z akademického, neziskového nebo podnikatelského sektoru z oblasti kultury, umění a kulturních a kreativních odvětví, kteří jsou zainteresováni v naplňování Strategie.

Jednání pracovní skupiny řídí koordinátor, případně jiná pověřená osoba. Členy pracovní skupiny jmenuje radní Pardubického kraje na doporučení Odboru kultury, sportu a cestovního ruchu a Odboru rozvoje a investic s podporou dalších relevantních odborů, které budou na naplňování Strategie zainteresovány.

Proces implementace Strategie

Akční plán

Akční plán je nástroj, který slouží k realizaci Strategie v průběhu jednotlivých let, přičemž zohledňuje dostupné finanční prostředky. Jde o strukturovaný dokument, jenž obsahuje seznam aktivit a projektů plánovaných na dané období, každá z nich je propojena s konkrétními oblastmi a cíli Strategie. U každého projektu či aktivity je specifikována odpovědnost, rámcové finanční náklady a termín realizace. Součástí Akčního plánu je i zásobník projektů, který shromažďuje podněty a nápady na budoucí aktivity a projekty.

Tvorba Akčního plánu

Strategie je realizována prostřednictvím Akčního plánu. Začlenění procesu jeho tvorby do přípravy krajského rozpočtu je klíčovým principem strategického řízení. Zpracování Akčního plánu by mělo být součástí diskuze o rozpočtu na následující rok.

Proces tvorby Akčního plánu je dlouhodobý a je připravován na období 4 let. Při vytváření Akčního plánu se postupuje podle následujících kroků:

1. Sběr a projednání podnětů – Při procesu se využívají participační nástroje, které umožňují sběr podnětů od zaměstnanců krajského úřadu, organizací kraje a širší kulturní veřejnosti. Na základě těchto podnětů lze přizpůsobit postup naplňování jednotlivých opatření Strategie v Akčním plánu.

2. Rozpracování a projednání aktivit a projektů – podněty jsou předloženy pracovní skupině, která je prodiskutuje, vybere a dále rozpracuje či navrhne další aktivity, které nejlépe povedou k naplňování Strategie.

3. Schválení Akčního plánu – Vybrané aktivity a projekty jsou začleněny do Akčního plánu a následně předloženy ke schválení Radě Pardubického kraje. Ty projekty a aktivity, které nejsou schváleny, mohou být zařazeny do zásobníku aktivit/projektů k příslušným opatřením Strategie.

Rámcový harmonogram přípravy Akčního plánu

leden	Vyhodnocení plnění Akčního plánu
únor	
březen	Vytváření Akčního plánu – 1. fáze: průběžný celoroční sběr podnětů a jejich získávání během setkání a diskuzí v pracovní skupině, případně dalšími způsoby
duben	
květen	
červen	
červenec	Tvorba Akčního plánu – 2. fáze: detailní rozpracování aktivit a projektů a jejich projednání jako součást krajského rozpočtu
srpen	
září	
říjen	
listopad	Tvorba Akčního plánu – 3. fáze: projednání a následné schválení Akčního plánu Radou Pardubického kraje
prosinec	

Pro schválení prvního Akčního plánu na roky 2026–2029 tento harmonogram neplatí.

Vyhodnocení naplňování Strategie

Zpráva z implementace Strategie

Koordinátor/ka implementace Strategie každé dva roky připravuje stručnou zprávu o průběhu její realizace. Zpráva obsahuje především doporučení k případným úpravám Strategie a jejího provádění. Návrh zprávy projedná pracovní skupina a následně ji schvaluje Rada Pardubického kraje a Zastupitelstvu Pardubického kraje dává na vědomí.

Pokud jsou doporučeny změny ve Strategii, například úpravy cílů, opatření či implementačních pravidel, pracovní skupina zahájí proces směřující k zapracování těchto změn do aktualizované verze Strategie.

Vyhodnocení indikátorů Strategie – úroveň dopadu

Naplňování Strategie se sleduje prostřednictvím sady indikátorů přiřazených jednotlivým oblastem a cílům. Vyhodnocování probíhá pravidelně, obvykle ve dvouletých intervalech. Při prvním sběru dat je stanovena metodika jejich sběru pro sledování indikátorů, aby byla zajištěna kontinuita měření.

Za vyhodnocování indikátorů je zodpovědný/á koordinátor/ka implementace Strategie, který/á může sběrem dat pověřit členy pracovní skupiny nebo zodpovědné osoby za naplňování jednotlivých oblastí, cílů, opatření úkolů ve Strategii. Vyhodnocení indikátorů je součástí stručné zprávy o implementaci Strategie.

Vyhodnocení plnění Strategie – úroveň výstupů – Akční plán

Plnění Strategie je pravidelně vyhodnocováno na základě realizace akčních plánů a hodnocení efektivity souvisejících procesů. Vyhodnocení představuje stručné konstatování, zda se podařilo realizovat jednotlivé aktivity, případně důvodů, proč nebyly některé realizovány, nebo informace o stupni jejich rozpracování. Vyhodnocení se provádí jednou za dva roky.

Změny Strategie

Návrh změn Strategie (především úprava cílů nebo opatření) připraví pracovní skupina, následně je navrhne k projednání radním Pardubického kraje.

5 Seznam obrázků

Obrázek 1	Kulturní a kreativní odvětví. zdroj: (vlastní zpracování podle Kreativní Česko, 2024)	11
Obrázek 2	1. setkání konzultační skupiny v Moravské Třebové ke Strategii rozvoje a podpory kulturních a kreativních odvětví v Pardubickém kraji. zdroj: (ONplan, 2024)	12
Obrázek 3	1. setkání konzultační skupiny v Moravské Třebové ke Strategii rozvoje a podpory kulturních a kreativních odvětví v Pardubickém kraji. zdroj: (ONplan, 2024)	12
Obrázek 4	2. setkání konzultační skupiny v Litomyšli ke Strategii rozvoje a podpory kulturních a kreativních odvětví v Pardubickém kraji. zdroj: (ONplan, 2024)	12
Obrázek 5	2. setkání konzultační skupiny v Litomyšli ke Strategii rozvoje a podpory kulturních a kreativních odvětví v Pardubickém kraji. zdroj: (ONplan, 2024)	12
Obrázek 6	3. setkání konzultační skupiny v Pardubicích ke Strategii rozvoje a podpory kulturních a kreativních odvětví v Pardubickém kraji. zdroj: (ONplan, 2024)	13
Obrázek 7	3. setkání konzultační skupiny v Pardubicích ke Strategii rozvoje a podpory kulturních a kreativních odvětví v Pardubickém kraji. zdroj: (ONplan, 2024)	13
Obrázek 8	3. setkání konzultační skupiny v Pardubicích ke Strategii rozvoje a podpory kulturních a kreativních odvětví v Pardubickém kraji. zdroj: (ONplan, 2024)	13
Obrázek 9	Vizualizace nového kulturního centra MIZA v Moravské Třebové. zdroj: (moravskatrebova.cz, 2025)	18
Obrázek 10	Interiér expozice Gočárový Galerie. zdroj: (FB Gočárova Galerie, 2024)	18
Obrázek 11	Smetanova Litomyšl. zdroj: (Pardubický kraj, 2024)	19
Obrázek 13	UNESCO Zámek Litomyšl zdroj: (NPU, 2024)	26
Obrázek 12	UNESCO Krajina pro chov a výcvik kočárových koní Kladruby nad Labem ORP Přelouč zdroj: (Všudybyl.cz, 2024)	26
Obrázek 14	Rekonstrukce zámeckého pivovaru. zdroj: (smetanovalitomysl.cz, 2024)	34
Obrázek 15	Multifunkční centrum LArt – Kulturní centrum Lanškroun. zdroj: (Kulturní centrum Lanškroun, 2019)	34
Obrázek 16	Winternitzovy automatické mlýny. zdroj: (Aktuálně.cz, 2024, foto: Magdalena Medková)	39
Obrázek 18	Celostátní přehlídka dětského divadla a Celostátní přehlídka a dílna dětských recitátorů. zdroj: (NIPOS.cz, 2024)	50
Obrázek 17	Program pro rodiče s dětmi v městské knihovně ve Svitavách. zdroj: (FB Městské knihovny ve Svitavách, 2024)	50
Obrázek 19	Představení v rámci divadelního festivalu MimeFest. zdroj: (MIMEFEST, 2023)	55
Obrázek 21	Hudební vystoupení v rámci festivalu Přehrady fest. zdroj: (Přehradfest.cz, 2023)	58
Obrázek 20	Orchestr soutěžících Kocianovy houslové soutěže pod taktovkou Pavla Šporcla. zdroj: (Operaplus.cz, 2021)	58
Obrázek 22	Masopust na zámku Moravská Třebová. zdroj: (Moravská třebová, 2025)	63

